

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: De heer R. Nunnikhoven</p> <p>Raadsleden: Mevrouw W. van Nunen De heer E. van der Veer De heer M. Bosman Mevrouw E. Woudstra De heer R. Veerman Mevrouw S. van Maarseveen Mevrouw L. Oude Alink Mevrouw L. de Bruijn De heer W. Smith De heer A. Zoghbi Mevrouw I. Jansen-Dirkx De heer D. van Dam De heer D. Cupedo</p>	<p>Vervolg raadsleden: De heer M. Keijzer Mevrouw A. Prenger De heer E. Braam De heer G. Kruger De heer U. Oelen De heer M. Ezinga De heer J. Loof Mevrouw H. van Schie Mevrouw M. Harmsen Mevrouw M. Brummelaar Mevrouw B. Niesen – de Haan Mevrouw N. Kames</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Burgemeester H. Sahin Wethouder A. van de Laar Wethouder M. Wit Wethouder W. van Damme Wethouder G. van Malsen</p>	<p>Griffie: Griffier: De heer J. Hoefnagel Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening

De voorzitter: Goedenavond, dames en heren. Welkom bij forum Stad en Samenleving van 2 juli 2024. Zoals jullie zien in IBabs zijn er stukken ter informatie toegevoegd van de RIB Meicirculaire 2024 en de procesbrief Kadercyclus. Tevens is er vanavond een nieuwe versie toegevoegd van de Eerste Halfjaarrapportage. Als u die nog niet ziet en u doet uw IBabs verversen, dan ziet u de tekst wat er is aangepast. Verder betreft de agenda behandelen we dit gezamenlijk voorstuk voor de Jaarstukken van 2023 en de Eerste Halfjaarrapportage en de Kadernota. Tevens aan deze agenda een tweetal raadsvoorstellen toegevoegd over RV verlenging contract accountant, reeds in de auditcommissie al besproken, en de RV over de aanvraag van de Vangnetuitkering. Vooraf het forum is er een tafelronde geweest voor de raad, waarin technische en inhoudelijke vragen zijn gesteld en hadden gesteld kunnen worden. Ik wil vanuit deze kant, en denk ik namens het hele forum, de ambtenaren bedanken voor hun aanwezigheid en voor de verzorgde catering. Een verzoek vanuit het forum zich vanavond te beperken tot de politieke inhoud, vragen en eventueel resterende technische inhoudelijke vragen. Deze kunnen vanavond in het forum worden gesteld aan het aanwezige college. Het stond niet als agendapunt, maar er zijn toch mededelingen uit het college. Dus ik geef eerst burgemeester Huri Sahin het woord voor haar mededeling.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een positieve mededeling en dat is dat wij vandaag het bericht hebben ontvangen van het ministerie van Justitie en Veiligheid over de subsidieaanvraag

die wij hebben ingediend in het kader van Preventie met Gezag. Onze aanvraag is positief bevonden en wij hebben een subsidie toegekend van in totaal 1,5 miljoen. Ik heb hier eerder ook een mededeling en een toezegging aan u gedaan dat ik de raad zal informeren en dat zullen wij doen na het zomerreces.

De voorzitter: Dank u wel, burgemeester Sahin. Dan begreep ik dat wethouder Wit ook een mededeling had. Wethouder Wit, aan u het woord.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Een mededeling over de stichting Beheer Exploitatie Sportfaciliteiten Rijswijk, oftewel Prinses Irene Sportpark. Het opstalrecht van de stichting loopt af op 31 juli 2024, zoals u weet. In juni 2023 hebben wij, de gemeente, de stichting laten weten dat opstalrecht niet te willen verlengen en verzocht om de opstallen uiterlijk 1 augustus 2024 leeg op te leveren. Een paar maanden geleden heeft de stichting aangegeven hier niet aan te willen voldoen, hier niet aan mee te werken, omdat zij meent toezeggingen uit het verleden te hebben voor een langer opstalrecht. Om oplevering af te dwingen hebben wij een kort geding aangespannen, dat op 11 juni heeft gediend bij de rechtbank. De gemeente heeft op vrijdag 28 juni het vonnis ontvangen van de rechter. In het vonnis heeft de rechter de door de gemeente gevorderde ontruiming van het Sportpark Prinses Irene afgewezen. Volgens de rechter staat nu nog onvoldoende vast dat de gemeente niet het vertrouwen zou hebben gewekt dat de stichting voor een nieuw opstalrecht in aanmerking zou komen. Wij hebben, zoals u begrijpt, met teleurstelling kennisgenomen van dit vonnis en gaan ook in hoger beroep. Daarnaast willen wij een bodemprocedure starten om de rechtbank vast te laten stellen dat het opstalrecht en de huurovereenkomst met de stichting Beheer Exploitatie Sportfaciliteiten per 1 augustus 2024 beëindigd zijn. Hierover kon de kantonrechter geen uitspraak doen. De stichting heeft bij de rechter een verzoek ingediend om een voorlopig getuigenverhoor, om haar vermeende recht op langer opstalrecht te kunnen onderbouwen. Wij zien dat verhoor met vertrouwen tegemoet en we zullen u als college op de hoogte houden van de verdere vorderingen van het verdere verloop, laten we het zo zeggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Dan kijk ik even de rest van het college aan voor een ... Nee, dat is niet. Dan sluit ik hierbij de opening en vaststellen agenda, als iedereen akkoord is met de agenda? Ja, dat is.

2. Algemeen spreekrecht burgers over geagendeerde en niet geagendeerde onderwerpen

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 2, algemeen spreekrecht burgers. Die zijn er niet.

3. Raadsvoorstel 1e halfjaar rapportage 2024 (RV 24 033)

De voorzitter: Dus dan gaan we naar agendapunt 3, raadsvoorstel Eerste Halfjaarrapportage 2024, RV 24 033. We hanteren geen spreektijd vanavond en we gaan heel de agenda doen van grootte qua partijen. Dus we beginnen met de fractie van Beter voor Rijswijk voor als eerste het woord. Agendapunt 3. Mevrouw Prenger, aan u het woord.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen vragen. Alle ambtenaren waren zo vriendelijk om alles te beantwoorden. Nogmaals dank hiervoor.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Prenger. Dan naar GroenLinks, mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen: Ja, dank u wel voorzitter. Nou, om te beginnen wil ik ook alle ambtenaren bedanken die ons zojuist allemaal te woord hebben gestaan. Het was ontzettend fijn en

leerzaam dat bijna al onze vragen beantwoord zijn. We hebben er nog een tweetal, met betrekking tot de Eerste Halfjaarrapportage van 2024. De eerste gaat over de jeugdzorg. De specialistische jeugdhulptaak zien we als één van de meest ingrijpende ombuigmaatregelen. Het inbrengen van beperkingen binnen de jeugdhulp zijn het budgetplafond, het aantalquotum en het aanscherpen van de toegangscriteria en deze moeten nog nader worden uitgewerkt. Is er na de uitwerking, als de effecten zichtbaar zijn, een prioritering in de maatregelen of is er een kans dat alle maatregelen tegelijkertijd in werking komen? En dan nog een vraag over de Wmo. Het stopzetten van de Regeling tegemoetkoming van meerkosten zorg van 100 euro levert structureel 194.000 euro op. En naast de vele positieve ervaringen van onze inwoners met betrekking tot de Wmo gaan de meeste vragen en klachten over communicatie, aanvraagprocedures, zich gehoord voelen en de trage afwikkeling, oftewel de serviceverlening. Zou van de besparing die gedaan wordt door deze tegemoetkoming te schappen een gedeelte ingezet kunnen worden om de dienstverlening betreffende het traject Wmo-aanvragen te verbeteren? Is onze vraag of dat een mogelijkheid zou kunnen zijn. Dat is het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Maarseveen. Wie? Rijswijks Belang, mevrouw Kames.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Allereerst ook bedankt aan de ambtenaren voor de beantwoording. Maar ik heb helaas deze vraag niet kunnen stellen, omdat ik niet wist bij wie ik het moest doen. Dit gaat namelijk over het verhogen van het krediet voor het project Verkeersveilig Inrichten Van Rijnweg van 1,7 miljoen. Ik zou graag willen weten van de ambtenaar, of tenminste van de wethouder, wat hier precies voor gedaan gaat worden. En dan had ik toch nog een vraag ook over het leeg opleveren van Hoogvoorde, dat kostte 900.000 euro, wat er allemaal precies dan gedaan moest worden? En ik had ook nog een vraag: wat wordt er bedoeld met de onttrekkingen aan de reserves? Gaat er iets dan niet meer door? Daar wil ik ook graag wat duidelijkheid over. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames, voor uw drie vragen, heb ik genoteerd. Dan Wij. Rijswijk, mevrouw Jansen-Dirkx zie ik knikken. U heeft het woord. Ja, ik denk iets dichterbij, mevrouw Jansen-Dirkx. U kunt hem naar voren trekken. Nee, hij doet het niet. Dan ... Vindt u het oké dat ik even naar de volgende fractie ga en dat u dan geholpen wordt of wilt u onder uw collega's naam? O, dat niet. Dan ga ik met uw toestemming, mag ik door naar de volgende fractie, dat u daarna het woord krijgt? Ja, mag niet onder een andere naam hoorde ik. Oké. Dan gaan we naar D66, mevrouw Woudstra. Dan krijgt u het woord.

Mevrouw Woudstra: Onder dankzegging geen vragen, anders dan die al gesteld zijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan kan ik ... Ja? Dan ga ik naar Wij. Rijswijk, mevrouw Jansen-Dirkx.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ben ik nu wel te verstaan?

De voorzitter: Ja, en u komt nu ook bij mij in het scherm staan.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dat is mooi. Ja, ik ging ervan uit dat we gewoon alle raadsvoorstel rondom Halfjaarrapportage, Kadernota, Jaarrekening samen zouden doen. Vindt u het heel erg om dat samen te doen?

De voorzitter: Er is afgesproken dat het per agendapunt gaat. Want ik denk dat uw voorgangers dat nog niet gedaan hebben.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Prima, dan doe ik het anders. Maar ik begin even met zeggen: dankjewel aan alle ambtenaren, dat jullie ondanks het voetbal toch hier waren. Dat waarderen we zeer. En dat jullie

onze vragen ook hebben beantwoord. Voor ons zijn er in ieder geval een heleboel vragen beantwoord. Wat betreft de Halfjaarrapportage heb ik nog één vraag openstaan die wat politiek van aard is en dat gaat over jeugdzorg. Dat zal u niet verbazen. Op welke termijn verwacht het college echt resultaten van de ingezette actielijnen met grip en sturing op de jeugdkosten? Geven we eigenlijk onze actieplannen wel voldoende de tijd om tot echte resultaten te komen? En dan kom ik straks wel terug op de andere vragen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen-Dirkx. Dan gaan we naar de VVD. Wie mag ik daar ... Mijnheer Oelen, u heeft het woord.

De heer Oelen: Ja, dank voorzitter. Dank, college en ambtelijk apparaat, voor alle uitgebreide stukken. Dankzij het voetbal was ik niet bij de voorbereidende sessie, dus een paar vragen nog. Om te beginnen: de besparing op de externe inhuur. Daarvan wordt voor 2024 gezegd: nou, we kunnen 4 ton besparen. Contracten die niet verlengd gaan worden. Ik heb in de jaarcijfers gezien dat er voor 13 miljoen kosten aan inhuur worden gemaakt op een budget van 5,4 miljoen. Dat interpreteer ik als een vrij forse overschrijding en dan komt 4 ton bezuinigen in dit jaar mij vrij mager voor. Kan de wethouder daar misschien op reageren en zijn er ook al beelden om in 2025 hier wat steviger op te gaan inzetten? Andere vraag, dat betreft de uitbreiding van de formatie van het team Mobiliteit en Parkeren. Ik was benieuwd of er iets meer gedetailleerd kan worden verteld om hoeveel uitbreiding aan fte's dit gaat, ook in het licht van het feit dat de gemeente best wel er financieel slecht voorstaat. Dus hoeveel fte's komen er extra bij? Althans, wordt dat beoogd, ook in relatie tot het aantal fte's wat het team nu kent? En ja, de logische vraag is natuurlijk ook: waar is dat precies voor nodig? En ik lees ook dat het bekostigd moet gaan worden uit de toename van parkeeropbrengsten, maar die toename van parkeeropbrengsten, ja dat valt nog maar te bezien, want dat hangt ervan af of de gewijzigde parkeernota, het gewijzigde parkeerbeleid er in het najaar door gaat komen, want daar zullen de meeste opbrengsten vandaan moeten komen. Dus op het moment dat die er niet doorgaat, gaat u dan de mensen tijdelijk aannemen met een soort van clause dat als het nieuwe parkeerkader er niet doorheen komt, dat er dan weer afscheid van ze worden genomen? Mevrouw Kames, die vroeg al iets over het investeringskrediet van 1,7 miljoen voor de herinrichting van de Van Rijnweg. Ja, daar vroeg ik mij ook van af: wat gaat daar precies voor gebeuren en kan dat, ook in het licht van de financiële situatie, niet wat minder? Ik krijg beelden nu van gouden klinkers, terwijl het misschien ook wel met een paar handig geplaatste plantenbakken ook opgelost kan worden. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Van het CDA, wie kan? Mijnheer Knigge.

De heer Knigge: Dank u wel, voorzitter. Ook van onze kant dank voor het college en de ambtelijke staf en de wethouder van financiën, voor het financiële inzicht dat geboden wordt met deze stukken. We vinden het mooi dat deze stukken ook gelijktijdig worden aangeboden, zodat we een integraal beeld krijgen van de financiële ontwikkeling. We zouden wel graag deze gelegenheid willen benutten om een korte beschouwing te geven over de financiën, want het beeld wat wij als CDA-fractie hebben over de financiën vinden wij niet gunstig. Deze conclusie zal de wethouder van financiën niet verbazen, ook het college niet. Want wat we zien zijn doorlopende tekorten op de begroting, een teruglopende algemene reserve en een solvabiliteit die steeds lager wordt. Als ik even heel kort de hoofdlijnen noem, dan was in 2022 een tekort van 11,5 miljoen. 2023 heeft het college aangegeven 10,8 miljoen. En als we kijken over de eerste helft van 2024 en als we dan niet kijken naar de voorgenomen bezuinigingsmaatregelen of de bestemmingsreserves, dan is daar ook een tekort van 4,6 miljoen. En dat leidt voor ons tot een plaatje van ja, dan eind 2021 waren de algemene reserves nog 32 miljoen en na 3 jaar of na 2,5 jaar is er dan 5 miljoen van over. Dat betekent dat er dan 27 miljoen minder is. Dat betekent dat nog 16 procent van het oorspronkelijk niveau aanwezig is en daar

schrikken wij toch wel van. Ook als wij daarbij nog kijken naar bestemmingsreserves, die worden vrijgemaakt, van 15 miljoen. Ja, dan zien we toch dat de bestemmingsreserves, die zijn in het leven geroepen om respectabele doelen te realiseren. Over deze vorming van de bestemmingsreserves is in het verleden goed nagedacht en die zijn met twee derde meerderheid in de raad voor investering opzij gezet. En het lijkt ons nu, komt het over dat ze nu snel tussen neus en lippen ten behoeve van het financiële beeld worden opgeheven. Ja, dat kan toch niet de bedoeling zijn, naar ons idee? Dan wordt in de Kadernota een pakket aan bezuinigingen gepresenteerd van 8 miljoen, waarbij de CDA-fractie dan vraagtekens zet over de mate van structurele doorwerking en of ze ook wel haalbaar zijn. En ten slotte worden ook nog belastingen verhoogd. Kortom, het hele financiële beeld vinden wij zorgelijk. En dat nog daarbij dat bij wijze van spreken ook de problemen rond de jeugdzorg nog zeker niet opgelost zijn. Dus de vragen die we dan eigenlijk aan de wethouder van financiën willen stellen zijn .... Dan wil ik nog even ook zeggen dat als we kijken naar de omliggende gemeentes, dan bij wijze van spreken Den Haag, dat is ook een stad met veel sociale problematiek, maar die heeft een overschot van ruim 30 miljoen op de begroting en brengt daarmee de reserve op plus 130 miljoen. Dus voor ons is ook wel de vraag: hoe kan het dat Rijswijk het relatief ook, in vergelijking met andere gemeenten, zo slecht doet? En dan zijn de vragen aan de wethouder: wij hebben een somber beeld. Ziet hij dat ook zo? Deelt hij onze mening? En deelt hij ook de visie van onze fractie dat als we elk jaar zo doorgaan, dat we elk jaar een herzieningsronde van de bestemmingsreserves nodig hebben om onze tekorten te dekken? Dat zijn twee vragen. Mijn collega Helma Van Schie zal straks ingaan op het financiële beeld van de Kadernota. Ik had een vraag over de inhuur, maar die is ook al net gesteld. En verder vragen wij ons af: voor de eerste helft van 2024 is een bezuinigingspakket genomen van 2,88 miljoen, maar de structurele doorwerking daarvan is bijna nihil. En ook een vraag aan het college: waarom kiest het college voor dit pakket, met het eenmalige effect, en waarom niet voor maatregelen met een structurele doorwerking? Dat zijn onze vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Knigge. Dan namens PvdA, mijnheer Van der Veer. U heeft het woord.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Ook namens de Partij van de Arbeid hartelijk dank voor de ondersteuning vooraf van deze vergadering. Fantastisch weer. Al onze vragen zijn in de voorronde beantwoord, dus wij hebben geen verdere vragen over de Halfjaarrapportage.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan gaan we naar de ChristenUnie, mevrouw Harmsen. U heeft het woord.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb één vraag en één opmerking. Ik sluit me ook aan bij de vraag van GroenLinks over jeugdzorg en ik sprak net mevrouw Jansen-Dirkx, die deed een oproep om 25 september te komen naar een speciale H9 jeugdzorgavond, waarin we even wat langer met anderen kunnen doorspreken over beleid en budgettering van jeugdzorg. Dus dat wilde ik nog even ook aan de andere raadsleden voor de vakantie even noemen, omdat we ook even een been-op-tafel-moment misschien nodig hebben om echt even na te denken: hoe kunnen we jeugdzorgbudget, ja daar meer controle op houden? Zijn er toch meer instrumenten voor dan nu al gestart zijn in deze nota. Maar nou, laten we nog even daar verder over doorpraten, want dat moeten we echt regionaal afspreken. En als Rijswijk daar goed vertegenwoordigd is, kunnen we daar echt slagen mee maken. En dan mijn favoriete onderwerp, of één van mijn favoriete onderwerpen: fietspaden. Er is geld voor gereserveerd in een cluster van 2,7 miljoen: fietspaden, een aantal wegen terugbrengen van 50 tot naar 30 en veiligheidsmaatregelen. En ik heb één bijna retorische vraag: hebben we wel genoeg mensen om het werk uit te voeren, om dat geld uit te geven? Ik zou toch van de wethouder het vertrouwen willen krijgen dat dat echt gaat gebeuren. En twee is meer een... Er is natuurlijk subsidie van de provincie om de bredere snelwegenfietspaden aan te leggen. Maar vooral

rond de dilemmawegen, waarin we zien dat we oud groen hebben, oude bomen, smalle fietspaden, lijkt het niet altijd mogelijk te zijn om dus dat bredere fietspad aan te leggen. Het is voor de uitvoeringskant, de ambtenaren lastig om daar die puzzel voor elkaar te krijgen. Heeft de wethouder dan van de raad nog, bijvoorbeeld nog aanwijzing nodig, en dat is een informatieve vraag: zouden we ook fietspaden zonder provinciale subsidie ook toch maar wat meer op de kaart kunnen zetten? Dat we dus zeggen: nou ja, dit is een belangrijk fietspad. Het kan dus niet volgens de provinciale standaard, van een bepaalde breedte. We gaan een subsidie missen, maar we gaan toch deze snelweg echt aanleggen. En dat is dus een budgetkwestie, want dat levert dus minder subsidie op. Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Ik zag de sluikreclame van de stickers op de computer duidelijk. Dan geef ik denk ik eerst wethouder Van Damme het woord, want het is ... En ik denk dat er een aantal wethouders over bepaalde portefeuilles ... En zo niet, mijnheer Van Damme, dan heeft u alleen het woord.

De heer Van Damme: Ja voorzitter, dank u wel en ook dank aan uw raad voor de vragen in de eerste termijn bij dit agendapunt. Ik had een beetje hetzelfde idee als mevrouw Jansen-Dirkx, dat we alle stukken in één keer zouden gaan behandelen, maar wat mij betreft geen enkel probleem om dat te doen. Ik denk toch dat het ook handig is dat ik iets uitgebreider stilsta ook bij de ontwikkelingen op het financieel gebied. Dat is ook eigenlijk meer het verzoek van het CDA. Dus dat hebben we de afgelopen periode een aantal keer met uw raad gedaan. Er is twee keer een raadsinformatiesessie geweest, op 19 maart en op 30 mei van dit jaar. En ja, dat was ook gericht op dat ravijnjaar, waar we de hele tijd naar hebben zitten kijken. Het ravijnjaar 2026, waarbij het kabinet een aantal jaar geleden heeft besloten om per 2027 een nieuwe systematiek voor het gemeentefonds te introduceren. En die nieuwe systematiek was eigenlijk mede gericht om de voorspelbaarheid van die uitkeringen uit het gemeentefonds te vergroten, waardoor gemeenten beter in staat zouden zijn om meerjarig te begroten. En dan door dat ravijnjaar en de nieuwe systematiek, die op ons afkomt, zijn we begonnen met het proces Kadernota, noem ik dat, maar daar komen we straks nog uitgebreider op terug. Want het was immers onverstandig om erop te gaan rekenen en te gaan wachten tot het Rijk toekomstige financiële problemen van gemeenten zou gaan oplossen. En die begroting 2024 en 2025, die stelden we vast met een positief saldo en van 2026 en 2027 hebben we, eigenlijk in lijn met het begrotingsadvies van de VNG, onze tekorten laten zien. En begin dit jaar oordeelde de provincie overigens nog positief over onze meerjarenbegroting van onze gemeente en die begroting voldeed aan de criteria van de provincie voor repressief toezicht. Dat wilde ik nog wel even onder de aandacht brengen, ook richting de heer Knigge eigenlijk. De val van het kabinet Rutte IV zorgde natuurlijk voor een bijzondere dynamiek en vooral een moeizamer verloop van de gesprekken tussen Rijk en gemeenten. En die Voorjaarsnota '24 van het Rijk is nog tot stand gekomen door het demissionaire kabinet. Vandaag hebben we een nieuw kabinet mogen verwelkomen. En omstreeks april werd wel duidelijk dat dat allemaal geen goed nieuws was voor de gemeenten. Eigenlijk was het zo dat er een extra bezuiniging op het gemeentefonds werd ingeboekt van totaal 675 miljoen. Dat betekende voor Rijswijk 2,2 miljoen extra bezuinigen vanaf 2025. En die nieuwe systematiek, waar we ons al een tijdje op aan het voorbereiden zijn. Ja, dat is gewoon besloten, gewoon per direct ingevoerd. Per direct. Dus niet de Meicirculaire. Dus dat zijn echt wel majeure beslissingen die op je afkomen als gemeente. Nou, wel enige verlichting omdat die opschalingskorting is afgeschaft. Dat betekent enige verlichtingen voor 2026 en verder. Maar nogmaals, die impact van dat soort beslissingen op de gemeente is dan ook wel echt wel ontzettend groot en het is ook echt een eenzijdig besluit vanuit het kabinet. Het is dus niet zo dat de VNG akkoord is gegaan met de Voorjaarsnota of met dit soort maatregelen. Dat blijft een eenzijdig besluit vanuit het Rijk en via diverse manieren blijft de VNG hameren op voldoende knaken voor het uitvoeren van die taken. En

zoals ik eerder heb gemeld aan uw raad zet ik mij daar ook actief voor in, via allerlei wegen, maar in ieder geval actief in voor de lobby vanuit de VNG. En dat hoofdlijnenakkoord van het vandaag aangetreden kabinet voorziet echter niet in een oplossing voor de gemeentelijke financiële uitdagingen. Sterker nog, het woord gemeenten komt er nauwelijks in voor. En ja, voor de gemeenten of voor de VNG is het in ieder geval een reden om de opgaven van gemeenten de komende jaren, en de komende tijd eigenlijk al, te betitelen als, we waren vorige week nog op het VNG-congres met zijn allen: riemen vast en ze spreken over horrorbegrotingen. Nou ja, de Voorjaarsnota en het hoofdlijnenakkoord waren in ieder geval aanleiding voor het college om eigenlijk direct uw raad te informeren op 30 mei en ook direct aan de slag te gaan met de maatregelen, die u ook terugziet in die Eerste Halfjaarrapportage. Want het ravijn dient zich eigenlijk aan en eerder aan dan verwacht. En dat betekent eigenlijk ook dat het proces Kadernota, waar we eigenlijk richting '26 aan het werken waren, ook versneld naar voren hebben gehaald en dat proces enorm hebben versneld. Ik weet niet wat u daaraan heeft, maar ik ga toch even mijn verwachting over het komende kabinet met u delen als het gaat over de financiële tegemoetkoming die we zouden kunnen krijgen vanuit de gemeente. Het is toch wel relevant. Maar ik denk dat het kabinet er wel snel achter gaat komen dat ze gemeenten nodig hebben bij de uitvoering van hun plannen en bij het realiseren daarvan. En ik denk dat dat ook wel een basis gaat vormen voor die gesprekken met de VNG en het Rijk en misschien met de herziening van de Specifieke Uitkering, de zogenaamde SPUK, en er zit nog wel een mogelijkheidje in een Wmo-verlichting, is er enige verlichting in het verschiet. Maar ik denk echt serieus dat de reële en structurele compensatie voor gemeentelijke tekorten zie ik op korte termijn vanuit het Rijk echt niet komen. Dat is in ieder geval mijn inschatting en daar zijn we overigens niet de enige. Zo ongeveer twee derde van de gemeenten heeft in meer of mindere mate een negatief meerjarenbeeld en moeten ook echt nu maatregelen treffen. Rijswijk valt overigens wel in de categorie van zwaarst getroffen, om het zo maar te zeggen. Maar hoe dan ook, dat huishoudboekje moet op orde zijn en ik zal even dan naar de Eerste Halfjaarrapportage doorgaan. Want met die Eerste Halfjaarrapportage, het punt wat nu besproken wordt, daar wordt eigenlijk het financiële beeld natuurlijk geactualiseerd en daar zijn bij die onzekerheden uit die begroting 2024, die we toen met elkaar besproken hebben, over de tekorten op de jeugd, maar ook de cao-loonstijgingen. Die hebben we hierin gewoon verwerkt. Er zijn ook wat kleine meevallers, zoals dividend van Stedin of de vrijval van wat kapitaallasten. En bij jeugd hebben we ervoor gekozen om die extra lasten van structureel verwerken 7 miljoen ophogen en dat is echt het tekort op de jeugdzorg en de reguliere prijs- en volumestijging die te verwachten valt dit jaar. En volgens de richtlijnen van het BBV en het toezicht van de provincie is het minimaal noodzakelijk om het budget van 2023 structureel te verwerken. Dat zou dus 5 miljoen zijn. Maar realistisch begroten houdt echt wel in dat je niet blind mag zijn voor het volume-effect en ook de cao-stijgingen in de jeugdzorg. Vandaar dat we nu dus 7 miljoen structureel verwerken. En die kostenbeheersing van de jeugd staat natuurlijk wel prominent op de agenda. Uw raad heeft er ook nog aandacht voor gevraagd met een motie in maart. En hiervoor ligt er gewoon een plan, gewoon in uitvoering gebracht, een lokaal plan daarvoor. We maken ook regionale plannen en landelijk heb je natuurlijk ook nog de hervormingsagenda. Ik heb dat meegestuurd als bijlage A bij de Eerste Halfjaarrapportage. Daarmee beperken we de stijging van die kosten en de actielijnen uit het rapport Grip en Sturing op de Jeugdhulpkosten en de uitgangspunten van de Rijswijkse visie op het normaliseren en de reikwijdte van de jeugdhulp. Ja, die zijn dus vertaald naar een Uitvoeringsprogramma Kostenbeheersing en daarin staan verschillende maatregelen. Ik begrijp dat u erg benieuwd bent wanneer u de effecten daarvan gaat zien. Als ik het zou kunnen voorspellen, dan had ik het opgeschreven. Maar ik weet wel dat we met uw raad begin 2025 de eerste terugkoppeling over gaan geven wat daar de resultaten van zijn. En de collega van de ChristenUnie refereerde al naar de raadsessie 25 september, uit mijn hoofd. Dat gaat dan over de regionale kostenbeheersing, maar als het gaat over het lokale plan van

de kostenbeheersing, dan gaan we daar met uw raad op 17 september over praten en ook over de voorstellen die we willen gaan doen op het gebied van de ombuigingen bij het preventief jeugdbeleid. Dus ja, dat zijn eigenlijk momenten waarvan het, denk ik, belangrijk is dat we die ook samen met de raad gaan doorlopen, om zo samen aan de knoppen te komen. Want wat betreft die kostenbeheersing is het ook gewoon echt, ja je bent niet altijd direct aan het stuur en het is dan ook wel, heb ik uw raad ook horen zeggen: ja, het is toch een openeinderegeling? Maar daar moet je echt geen genoeg mee nemen. Je moet er gewoon bovenop zitten, sleuren en sturen, sleuren en leuren en gewoon erachteraan zitten en erbovenop zitten, want die kosten, die moeten echt ... kostenstijging. Ja, het is gewoon ook niet eerlijk dat dat ten koste moet gaan van andere prioriteiten die we als gemeente stellen, als u het mij zou vragen. Dus die urgentie, die leeft niet alleen hier overigens, moet ik zeggen, die leeft ook echt regionaal, die leeft zelfs bij de jeugdzorgaanbieders. Ik heb de afgelopen twee maanden of drie maanden het even mogen waarnemen van mijn collega. En ja, ik kan u wel garanderen dat dat besef er is en dat de wens om daarnaar te handelen er ook is. Dus nu is het ook echt de zaak om daar echt mee van start te gaan. Dus als het gaat om de specialistische jeugdzorg, waar mevrouw Van Maarseveen specifiek naar vroeg: welke knoppen zullen dat dan zijn, wanneer kunnen we dat weten? Nou, ik hoop u daar in die sessie in september wat meer kleuring over te geven. U vroeg ook nog die Wmo Meerkosten Zorg. Dat was meer een punt, volgens mij, wat zit in de Kadernota als keuzeoptie richting de begroting. Ja, het is natuurlijk aan uw raad, uw raad gaat erover, over de budgettoewijzing daarvan. Wat ik wel kan zeggen is dat de dienstverlening vanuit het Wmo, dat het niet altijd even soepel verloopt en dat we ook echt wel te maken hebben met wachtlijsten. De PvdA heeft daar laatst nog artikel-44-vragen over gesteld. Gisteren heb ik met medewerkers gesproken en hebben we echt nu concreet een ook actieplan opgesteld om die wachtlijsten ook weer te lijf te gaan de komende periode en we hopen dan dat we daar, als het gaat om de wachtlijst van de Wmo, verbeteringen zien en daarmee ook in die dienstverlening van die Wmo. We zitten daar echt bovenop en ik heb het gisteren nog met het team besproken. En als het nodig is, heb ik ook al aangegeven, ga ik in dit reces ook gewoon zelf helpen om die wachtlijsten weg te werken en de dienstverlening te verbeteren. Dus ik kan u verzekeren dat we daar allerlei acties op hebben. En met het CDA over de ... dat is dan denk ik toch ... even erop terugkomen. Kijk, al met al levert het lopende jaar een beeld op, waardoor we ons echt genoodzaakt voelen om een fors maatregelenpakket 2024 te treffen. En dat beweegt dan op allerlei terreinen, zoals de afschrijftermijnen van activa, maar ook personele maatregelen of het later invullen van vacatures en ook het doorschuiven van een aantal activiteiten op het sociaal domein en het Woningisolatieprogramma. En dat heeft nu nog geen structurele doorwerking. Dat kan natuurlijk wel, als we gaan toewerken richting de begroting. Maar voor nu hebben we dit nu als kortetermijnmaatregelen gekozen en als uw raad een deel van de Kadernota omarmt, met nog wat accenten die u gaat leggen de komende vergaderingen. Ja, dan kunnen wij de bepaalde ambities structureel misschien wel doorwerking geven. Maar voor nu is dat nog te vroeg. We hebben nu gekeken: belangrijk is 2024 nul of het liefst iets positiever. En welke maatregelen nu effect hebben en structureel doorwerking hebben, dat nemen we mee in de begrotingsbehandeling '25. Ik moet wel even scherp zijn op de data. Dus ja, dat beeld is dus niet gunstig, mijnheer Knigge, ik ben het hartstikke met u eens. Het is een zorgelijk beeld. Aan de ene kant kunt u zeggen: ja, er is een tekort geleden in de exploitatie. We hebben altijd gezegd hier in de raad: we gaan scherp aan de wind varen, dus we willen niet met allerlei overschotten aan het eind zitten. Nou, nu hebben we een keer een tekort over 2023. Ja, dat betekent dat we volgend jaar misschien wel ... althans, dat staat in ieder geval in het voorstel voor de Kadernota, rekening houden met de stijging van de cao-lonen en we dat ook daarvoor een stelpost zullen gaan opnemen. En hoe kan het dan dat Den Haag zoveel geld overhoudt? Ja, dat moet u echt aan Den Haag vragen. Maar ik spreek natuurlijk wel vaker gemeenten die heel veel geld overhouden en die zijn toch wat voorzichtiger in de begroting wat dat betreft en

dat leidt dan tot geld overhouden, wat ook weer een onwenselijke situatie is, want dan heb je je geld niet besteed aan waarvoor je dat hebt afgesproken met de raad. Ja, ik denk dat het wat dat betreft ... ja, dus telkens die bestemmingsreserves, daar wil ik ook nog wel iets over zeggen. Die bestemmingsreserve is ook naar aanleiding van een motie van uw raad, die is ook raadsbreed aangenomen, bijna raadsbreed aangenomen moet ik zeggen, om daar nog eens goed naar te kijken. Nou, dit is het voorstel en dat betekent dus dat je voor 5 miljoen de algemene reserve gaat aanvullen en ja, als u het daar niet mee eens bent, dan hoor ik dat graag van u. Maar dit lijkt ons, ik heb het uitgebreid toegelicht. Elke bestemmingsreserve is nog op merites beoordeeld en het eindoordeel laat ik natuurlijk aan de raad. Voorzitter, dat is wat betreft mijn inbreng, mijn collega's zullen nog op hun eigen portefeuilles enkele vragen beantwoorden, mijn bijdrage voor de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Wie mag ik als eerst? Wethouder Van de Laar, u heeft het woord.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Een vraag van Rijswijks Belang en de VVD of het krediet van 1,7 miljoen voor de Van Rijnweg. Dat zijn geen gouden klinkers. De Van Rijnweg, het stuk in ieder geval voor het viaduct, dat is ingericht als een fietsstraat, daar gaan 4000 auto's ongeveer overeen. Dat is absoluut onacceptabel buiten de norm en als daar ongelukken gebeuren, dan zijn we daar ook gewoon aansprakelijk voor en dat moet echt gewoon worden aangepast. U heeft daar een motie voor ingediend en die roept op om het en verkeersveiliger te maken, dus op een weg waar en veel autoverkeer overheen gaat en fietsers overheen gaan en het autoverkeer af te remmen over de hele route, inclusief Van der Kooijweg. Dat betekent dat er toch op een aantal punten over de hele route ingrepen gedaan moeten worden. Dus wel vanuit het kruispunt met de Laan van Sion en de Van Rijnweg en de Van Rijnweg en de Weidedreef, als verderop in het verlengde van de Van der Kooijweg. En dan gaat het ook over sluzen, over drempels, over redresseerstroken, zoals dat heet, om te doen wat u in de motie vraagt en dat is 1,7 miljoen, dat is een groot bedrag en dat zijn kapitaallasten, dus ieder jaar schrijven we daar dan een ton op af, die dan in de begroting zichtbaar wordt. De ChristenUnie vraagt nadrukkelijk: heeft u wel genoeg mensen die het allemaal kunnen uitvoeren? Niet zonder uitbreiding van de formatie. En dat is eigenlijk ook gelijk een antwoord op de VVD. Dat zijn ongeveer zo'n zes fte, waar het ook ... U stelt veel vragen, zeer terecht, over mobiliteit. We hebben veel mobiliteitsknelpunten ook wel in de hele regio, maar ook in Rijswijk. En dat behoeft aandacht en uitvoering en dus ook aan de kant van stadsbeheer is er veel aandacht om projectleiders in dienst te nemen en houden, zodat daadwerkelijk hetgeen wat bedacht is, want sommige plannen die liggen al een tijdje op de plank, ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. En daar zetten we ook in deze begroting, of juist eigenlijk in deze begroting, ondanks de keuzes die gemaakt moeten worden, volle focus op de uitvoering van hetgeen we überhaupt al willen doen. Dat is wat mij betreft eigenlijk wel een voordeel van een periode waarin je gewoon scherpe keuzes moet maken. Dan over de fietssubsidies, ook een vraag van de ChristenUnie. Het is niet zo dat de normering van de breedte van een fietspad uit een subsidie volgt. We moeten ons als verkeerskundigen, zal men zeggen, of gewoon als ontwerpers, als gemeente, sowieso verhouden tot de normen die gesteld worden. En die fietspaden zijn breder geworden, niet zonder reden, de normen zijn niet zonder reden breder geworden, omdat er gewoon meer mensen en ook meer verschillende typen fietsen, van bakfietsen, fatbikes et cetera allemaal op dat fietspad zitten. Dat is een heel prettige ontwikkeling, dat is de ontwikkeling die u ook heeft omarmd in de Mobiliteitsstrategie, maar daar hoort dan inderdaad wel een breder fietspad bij. Niet overal kan het fietspad even breed zijn, maar waar dat kan proberen we dat wel te doen. En dan kijk ik even naar het hele lijstje. Dat waren mijn vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. En er zijn twee, dan zeg ik dames, eerst. Burgemeester Sahin.

Mevrouw Sahin: Ja, dank u wel voorzitter. Vanuit mijn portefeuille Personeel wil ik graag de vraag van de heer Oelen beantwoorden. Hij stelt de goede vraag over de besparing op de externe inhuur voor dit jaar. Inderdaad is daar 0,4 miljoen voor aangegeven en dat betreft het beëindigen, voortijdig beëindigen van inhuurovereenkomsten. En u stelt ook, denk ik, de relatie met ... In de Jaarstukken leest u dat er een veel hoger bedrag aan externe inhuur is uitgegeven, maar dit is wat er dit jaar mogelijk is aan lopende externe inhuurcontracten die beëindigd kunnen worden. Dus dat is al een hele grote inspanning. En gelet op het feit dat er ontzettend veel, er is ongelooflijk veel sprake van schaarste op de arbeidsmarkt en het vinden van goede mensen is echt heel complex. Dat zorgt ervoor dat wij dus altijd wel afhankelijk zullen blijven van externe inhuur. Maar ik begrijp uw vraag ook meer als een soort van oproep: let daarop, span u extra in om dat te bewerkstelligen, dat we minder gebruik maken van externe inhuur. Er wordt ook wel degelijk gekeken naar andere contractvormen, detacheringen, deta-vast constructies, trainees, zodat ook de kosten op externe inhuur op die manier kunnen worden verminderd. Dat was de enige vraag die ik heb gehoord.

De voorzitter: Dank u wel, burgemeester Sahin. Dan geef ik het woord aan wethouder Wit.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb alleen een vraag gehad van de fractie van Rijswijks Belang aangaande Hoogvoorde. U heeft een vraag gesteld over het leeghalen van Hoogvoorde, welke kosten, in ieder geval wat de inhoud van die kosten, wat is er precies gebeurd? Nou, uiteindelijk moesten wij het pand casco opleveren. Dat betekent dus feitelijk echt het leeghalen van het hele deel waar de gemeente in zat. Het verwijderen van alle tussenwanden, het egaliseren van vloeren, het verwijderen van installaties, het netjes afvoeren, het weer terugbrengen echt in de staat waarin wij het oorspronkelijk hebben gehuurd. En ja, daar komen aanzienlijke kosten bij kijken. Kijk, het klinkt hoog, maar het gaat wel om vijf verdiepingen en behoorlijk wat vierkante meters, die toch echt weer teruggebracht moeten worden. Dan heeft u nog een algemene vraag gesteld over hoe gaat het om onttrekking, wat is nu onttrekking bestemmingsreserves? Nou, het is eigenlijk heel simpel. Op het moment dat wij, we hebben een bestemmingsreserve voor het Huis van de Stad hadden we, daar steeds zit een bepaald bedrag in, wat door de raad is geaccordeerd voor de werkzaamheden. En op het moment dat wij dan, en dat doen we elk half jaar eigenlijk, komen we met een verordening en dan zijn we weer een aantal stappen verder en dan worden er weer een aantal rekeningen, die kunnen wij niet betalen vanuit de reserves, die worden betaald vanuit de, even plat gezegd, vanuit de algemene middelen en dan worden dus de gelden die daarvoor in die bestemmingsreserve zitten, die worden onttrokken uit die reserve, die vallen dus vrij weer naar de algemene middelen. Dat is eigenlijk hoe het principe werkt. Ik heb verder geen vragen gehad, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Dan kijk ik naar wethouder Van Malsen, u had volgens mij geen vraag? Nee. Dan ga ik naar de tweede termijn van het forum. Mevrouw Prenger, Beter voor Rijswijk? Mevrouw Van Maarseveen voor een tweede termijn? Mevrouw Jansen-Dirkx voor een tweede termijn? Mevrouw Woudstra, D66? O, sorry.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kames, ik vergeet u helemaal.

Mevrouw Kames: Ja. Je zou toch zeggen: waar het hart van vol is?

De voorzitter: Het spijt me, maar ik dacht: dat hoeft niet iedereen te weten.

Mevrouw Kames: Nou, mogen we een lolletje maken. Nou, om even nog terug te komen over de vraag van het krediet voor het project van die verkeersveilig maken. Ik kom daar wel op terug, want ik blijf het echt een ontzettend groot bedrag vinden, 1,7 miljoen, en we zijn er natuurlijk nu achter

gekomen dat we dus echt er heel slecht voor staan. Dus ik denk dat er toch wel een mogelijkheid moet zijn om dat met minder middelen te gaan doen, maar daar komen we op terug. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra: Ja, dank. Dank voor beantwoording van ook vragen waar wij waren bij aangesloten en dank ook voor het algemene verhaal, dat had ik staan bij het Kaderdebat, omdat we het daar meer over het algemene verhaal hadden en wat minder bij Eerste Halfjaar, dus daar kom ik anders graag zo nog op terug. En nog even in reactie op anderen. We hebben bij het vorige Kaderdebat ook en met name ook bij verantwoordingen regelmatig ook gesproken over geld dat niet is uitgegeven of in elk geval geld waarvan de raad had gezegd: we hebben dit gereserveerd voor personeel, voor verkeersveiligheid, voor fietspaden, en we zien dat het niet is uitgegeven. Nou, daar ben ik in mijn bijdrage een aantal keren op ingegaan, omdat het echt belangrijk is dat als de raad het aangeeft, we het ook tijdig horen als iets niet haalbaar is, tijdig als iets niet lukt, zodat we als raad kunnen herprioriteren, omdat we natuurlijk maatregelen ook als raad niet voor niets hadden aangegeven dat we belangrijk vinden. Dan kan het natuurlijk ook een keer zo zijn dat je te veel uitgeeft. Onze vraag zal straks ook zijn: waaraan hebben we dat dan uitgegeven? Nou, we hoorden net al: we zijn het hele jaar heel netjes op de hoogte gehouden waar al die tekorten door komen, dus ik denk dat het vooral gaat over de keuzes die wij daarin moeten maken en het laveren tussen te veel uitgeven, dan wel met name uitgeven aan waar we het voor hebben bedoeld. En voor het inhuren van personeel. Ik hoorde de burgemeester het net netjes zeggen over hoe moeilijk het nu is op de markt voor personeel. Dat is natuurlijk op heel veel plekken zo. Graag breng ik een wat oudere motie van ons nog in herinnering, waarin we vragen om anders parttime en met andere gemeenten te gaan kijken naar het gezamenlijk aannemen van projectleiders, om hen ook genoeg uitdaging te geven en met verschillende gemeenten aan de slag te kunnen, zodat we niet afhankelijk zijn van inhuren en je toch expertise op kan doen, ook al hebben wij die expertise niet elke dag fulltime nodig en ik hoop dat die toezegging gedaan kan worden.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Mijnheer Oelen van de VVD voor de tweede termijn? Mijnheer Knigge, CDA?

De heer Knigge: Ja dank u wel, wethouder Van Damme, voor de antwoorden die hij gegeven heeft. Ik moet zeggen dat het antwoord wat hij zei over: we willen geen geld overhouden, dat verbaasde me wel een beetje, omdat we hebben natuurlijk de afgelopen twee jaar, wat we vertelden, ook enorme tekorten gehad. Dan kan ik me voorstellen dat je wel enige reserve over wil houden om dat op te vangen. Dus dat vond ik wel een apart antwoord. En wethouder Van Damme, die antwoordde: de situatie in Den Haag weet ik niet. Ik kan me voorstellen dat hij zegt: ik weet daar niet precies de situatie. Het viel ons wel op, we hebben ook nog naar andere gemeentes gekeken in de omliggende gemeentes en daar zie je dat al die gemeentes worden geconfronteerd met stijgende jeugdhulpkosten, ook bijvoorbeeld voor Voorburg-Leidschendam is dat ook zo. Maar toch zie je daar, en ook in Den Haag en nog in andere gemeenten, zie je toch dat die begroting goed in evenwicht blijft. Dus dat was eigenlijk gewoon de vraag aan ...

De voorzitter: Mijnheer Knigge, u heeft een interruptie van mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ja, want we hebben namelijk als raad ook een aantal kaders meegegeven, dat we scherp aan de wind mochten gaan varen bijvoorbeeld, omdat we niet zeker wisten wat de toekomst zou brengen. Dus daar hebben we als raad, ook met uw partij erbij, ook opdracht toe gegeven. Ik zie dat die uitgevoerd worden. Ik ben ook heel benieuwd: naar welke gemeenten heeft u gekeken? Want Zoetermeer kan ik noemen, maar ook nog heel veel meer, die ook echt in andere financieringsconstructies zitten dan Rijswijk. Het is heel netjes uitgelegd dat je die gemeenten niet op

die manier, een zeker Leidschendam-Voorburg en Den Haag, niet op die manier met Rijswijk kan vergelijken.

De voorzitter: Mijnheer Knigge, geeft u eerst antwoord op de vraag van mevrouw Woudstra en dan kunt u daarna vervolgen.

De heer Knigge: We hebben gekeken naar Den Haag dus, daar is het beeld, dat heb ik genoemd in de eerste bijdrage. En we hebben ook gekeken naar Westland en Leidschendam-Voorburg. Voorburg-Leidschendam, sorry.

De voorzitter: Heel even, mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Mijn vraag was niet naar wie hij had gekeken, mijn vraag is: bekijk goed naar wie je kijkt, juist omdat aangegeven is waarmee je wel en niet goed kan vergelijken. En u noemt degenen waarmee je niet goed kan vergelijken.

De voorzitter: Mijnheer Knigge, gaat u verder.

De heer Knigge: Oké, dat snap ik. Misschien zijn er achterliggende factoren die je moeilijk kan vergelijken. Maar ik kijk meer naar het totale beeld en dan zeggen we: dat viel ons gewoon op: iedereen heeft te maken met hoge jeugd jeugdhulpkosten. En dan toch zie je dat gemeenten dat in ... en dat is meer gewoon een aanbeveling ook richting de wethouder om te kijken: hoe kan het dat andere gemeentes dan wel goed die begroting weten te beheersen? Dus dat is ook een feit in onze ogen, maar ook een aanbeveling richting het college om daarnaar te kijken. Dat was onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Knigge. Dan kijk ik naar de PvdA, mijnheer Van der Veer voor een tweede termijn? Mevrouw Harmsen van de ChristenUnie voor een tweede termijn? Dan als ik goed geluisterd heb, komt Rijswijks Belang erop terug, dus dat was niet echt een vraag. D66 vroeg om een toezegging van een motie, die ... Dan weet ik alleen even niet bij welke wethouder ... bij de burgemeester. En het CDA had een aanbeveling. Dus ik geef dan het woord aan wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ja voorzitter, antwoord tweede termijn van het college denk ik. Dus ik zal even reflecteren op de aanbevelingen.

De voorzitter: O, dat mag ook natuurlijk. Ja, ga uw gang. U heeft het woord.

De heer Van Damme: Ja. Nee, dus dank voor de aanbeveling, mijnheer Knigge. Ik kan u verzekeren: wij hebben voortdurend contact met elkaar, zeker in de regio Haaglanden. Dat gaat om de wethouders Financiën ook en ik heb gemerkt de afgelopen maanden dat de wethouders Jeugd ook enorm veel contact met elkaar hebben. Dus daar worden zeker de best practices van elkaar overgenomen, de worst practices zoveel mogelijk vermeden. Alleen de begrotingen van die verschillende gemeenten, die lijken wel enigszins, maar die zitten wel heel anders in elkaar. En ja, ik kan u ook nog wel een reflectie geven op uw vraag van dat u het een apart antwoord vindt dat we geld moeten overhouden. Ja weet u, mijnheer Knigge, wat de reactie was van het kabinet op de Voorjaarsnota? Ja, gemeenten hebben geld genoeg, want die hebben zoveel reserves. Dus als je elk jaar gaat reserveren, mijnheer Knigge, dan ben je het op een gegeven moment kwijt aan het kabinet. Dat zou ik nog even willen meegeven.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Burgemeester Sahin, voor u het woord.

Mevrouw Sahin: Ja, mevrouw Woudstra refereert aan een motie die ik zelf niet ken, maar ik kan me voorstellen dat het heel goed is uiteraard om kennis te delen met andere gemeenten. Maar het zal

altijd wel nodig zijn dat je zelf je eigen medewerkers in dienst houdt en het niet kunt delen. Dus kennis delen met andere gemeenten, dat doen wij ook volop, ook zelfs in het domein van veiligheid delen we bijvoorbeeld als het gaat om de pandbrigade, dan gaan we altijd kijken: wat doen de buurgemeenten en wat kunnen we daarvan leren? Maar een gezamenlijke pool vormen van medewerkers is op zich natuurlijk ook een goed idee, maar ik weet niet of dat op dit moment haalbaar is.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra wil ...

Mevrouw Woudstra: Dat was exact de motie, een proef van gezamenlijke medewerkers. En daar zijn constructies voor, die het A&O fonds en anderen ook ondersteunen. Maar tot op heden heeft Rijswijk gezegd dat het hier niet past. Maar anders dienen wij met liefde die motie opnieuw in.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Wethouder Van de Laar, voor een tweede termijn? Nee. Dan neem ik aan dat agendapunt 3 als een bespreekstuk naar de raad gaat.

4. Raadsvoorstel Kadernota 2025 (RV 24 034)

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 4, raadsvoorstel Kadernota. Dan kijk ik Beter voor Rijswijk aan. Wie mag ik het woord geven? Nee. GroenLinks? Ja, mevrouw Van Maarseveen, u heeft het woord.

Mevrouw Van Maarseveen: Ja, dank u wel voorzitter. Met betrekking tot de Kadernota hebben we nog één vraag over van al onze vragen. Die gaat over de slimme verkeersregelaars. Wij vroegen ons af: is het wel wenselijk om het invoeren van slimme verkeersregelaars uit te stellen? Want er komt een regionale haalbaarheidsstrategie aan en dat vraagt om het goed regelen van verkeersstromen. Dat is het, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Maarseveen. Mevrouw Kames, Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik had een vraag. Er staat namelijk bij de extra opbrengsten: huurpenningen in rekening brengen voor het Hof van Elsenburg, 0,3 miljoen vanaf 2025. Mijn vraag is: kregen we daarvoor nooit geld? Dus pas vanaf 2025 krijgen we geld van het Hof van Elsenburg? Dat was mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Mevrouw Jansen-Dirkx van Wij. Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ja, dank u wel voorzitter. Wat betreft de Kadernota hebben we nog twee vragen die we graag willen stellen. Die gaan eigenlijk beide over de niet begrote opties die we hebben meegekregen bij deze stukken. Het eerste wat ons opviel is dat er, nou ja dat was ook in de bespreking van de Plaspoelpolder, dat er dus niet gekozen is om een school te bouwen in de Plaspoelpolder. We willen toch eigenlijk wel weten waarom die keuze gemaakt is en waarom er dus eventuele nieuwe leerlingen uit die wijk naar de Piramide of de Melodie worden verwezen? En waarom is er überhaupt geen rekening gehouden of onvoldoende rekening gehouden met de stijging van leerlingen in combinatie met de verwachte groei van de stad? Dat vonden wij wel heel erg opvallend. De tweede vraag gaat over de Buurtgezinnen. Waarom is ervoor gekozen deze succesvolle en preventief werkende pilot vooralsnog niet door te zetten of in ieder geval niet mee te nemen in de begroting? Of vindt het college misschien dat deze pilot misschien helemaal niet succesvol is? Maar dat zouden we dan ook wel graag willen horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen-Dirkx. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra: Ja, dank u wel. Nou, in de Kadernota inderdaad, wij zien dat er heel fors bezuinigd moet worden. Dat was ook de verwachting inmiddels, gezien de uitlatingen van het kabinet, het korten op de jeugdzorg, de problemen met de Wmo en cao- en loon- en prijsbijstellingen. Dat valt wel zwaar. Het is altijd lastig om te schrappen en acties die we gepland hadden niet te gaan doen, dan wel goedkoper te moeten gaan doen. En die toekomst, die wordt echt niet goedkoper op die manier. We zijn een groeiende stad en juist die investeringen zijn nodig van mobiliteit tot buurthuizen. Wij vinden het belangrijk dat er ook goed uitleg wordt gelezen en alvast dank aan de wethouder voor het artikel laatst, waarin hij duidelijk aangeeft wat er aan de hand is en ook voor zijn inzet richting de VNG. We vragen om te kiezen voor het behouden van kansen voor mensen, sterke schouders de zwaarste lasten, en het overeind te houden van de bereikbaarheid van de gemeente, inclusief het zijn van een vraagbaak voor inwoners. Dan heeft hij alvast een kader, zodat we weten waar we aan toe zijn vanuit het Kaderdebat. Dan weet u ook alvast wat mijn inzet daar zal worden. Daarbij zal ik ook aangeven dat, gezien de fysieke omgeving en investeringen in de fysieke omgeving die nodig zijn, de fysieke omgeving en het sociaal domein regelmatig tegen elkaar worden afgewogen. Wij zien daar een probleem ontstaan, want de buitenruimte, struikelen buiten over een stoeptegels of het niet meer naar buiten durven heeft ook effect op het sociaal domein en het zo apart zien van die domeinen, daar spreken we ons echt tegen uit. Het is niet dat je in het één niet kan investeren en het ander niet meer kan doen. Ze hebben echt effect op elkaar. We vragen daar dan ook extra aandacht voor de wethouder voor. Dank aan de wethouder voor de voorstellen en de uitvoerige stukken. Over onderwijs, groen, mobiliteit, financiën, hebben we net allemaal vragen antwoord gekregen één op één. Twee vragen zullen we nog schriftelijk indienen, over het Huis van de Stad en de plannen voor de landgoederenzone en de planning daarvan. De toegezegde stukken over het subsidieregister en de planning van het Wilhelminapark ontvangen we graag nog voor de begroting en naar aanleiding van de oproep van de VNG, die de wethouder net aanhaalde, willen wij vragen om goed aan te geven richting de VNG dat de uitgaven die we hadden willen doen nu niet worden gedaan. Dat heet bij de VNG ook wel: maak het zichtbaar in de begroting. Wat ons betreft kan dat ook met een lijst of met een uitleg, hoeft het ook niet in de begroting, maar kan ook met een aparte brief, maar aan de wethouder om daar een mooie vorm voor te kiezen. Maar om in elk geval heel duidelijk te maken, want omdat je niet alles uit een begroting af kunt leiden, maar dat we niet zomaar ambities schrappen of dingen die we graag zouden willen of iets leuks nieuws, maar echt ook onze voorzieningen, onze toekomst, dingen zouden willen doen voor mensen en die niet kunnen doen, dus dat we die ook echt zichtbaar maken en ook nu al bepleiten en daar ook nu al de gevolgen voor zien in de stad. Want naar school kunnen gaan en netjes naar je werk kunnen gaan kan mogelijk moeilijker worden als we gewoon minder geld daarvoor gaan krijgen. Dus graag een toezegging van de wethouder dat hij die lijst met die duidelijke punten naar de VNG brengt en naar het Rijk. En op een heel klein overgebleven punt nog naar aanleiding van dat één op één punten. Wij zien bij onderwijs dat groenblauwe schoolpleinen deels worden geschrapt, dan wel niet meer worden uitgevoerd. Wij vinden dat nog steeds belangrijk, maar je moet nu eenmaal kiezen. Dus we zullen daar vast nog op terugkomen. Maar kunt u ook aangeven of dat ook meegenomen zou kunnen worden bij de integrale huisvestingsplannen en of daar eventueel, misschien niet nu, maar in de toekomst ruimte in zit, zodat we niet eerst betegelen en dan weer later groen aan gaan leggen. En we hebben een aantal nieuwe scholen, ook nog net aangehaald, scholen die mogelijk gaan uitbreiden. Dus om die investeringen daar dan wel slim te doen en hier rekening mee te houden. Dat is op pagina zeven, bijlage A voor de mensen van de techniek. En mocht u daar nu niet op terug kunnen komen, dan horen we graag of dat in dat integraal plan zit of meegenomen kan worden. Geldt ook voor de speeltuinen. We zien dat een aantal scholen, en we weten niet precies waarom, de één heeft een open schoolplein en de ander heeft geen open schoolplein en een hek eromheen. Dat geldt zowel voor oude scholen als nieuwe scholen en bij beide hebben we geconstateerd dat er wel

of niet hekken omheen staan. Degenen waar geen hekken omheen staan, daar wordt heel veel gespeeld en kan de hele buurt terecht. Heeft u inzicht in wanneer een schoolplein een buurtfunctie heeft en wanneer die dat niet heeft en is dat een bewuste keuze en afweging? En hangt dat dan ook samen met het intensiveren of het schrappen van geld? Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Voor de VVD? Nee. Dan gaan we naar het CDA. Vrouw Van Schie, dan heeft u het woord.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. En ook van mijn kant hartelijk dank voor de uitgebreide voorbereiding en de overleggen die we mochten hebben met de ambtenaren voorafgaand aan deze vergadering. We gaan de voorstellen van de Kadernota nog verder toetsen aan onze politieke uitgangspunten, waaronder ruimte voor middeninkomens, aandacht voor de zwakkeren, voorkomen en wegnemen van armoede en zorgen voor mens en milieu. En we hebben nog een aantal vragen. Onze eerste vraag is: wat moeten we met de scenario's die in de Kadernota staan? Het CDA mist bij de scenario's de koppeling, eventueel op hoofdlijnen, met de uitgaven en wij konden daarom moeilijk ermee uit de voeten, met de scenario's. Bij ons is de indruk ontstaan dat de lasten van de programma's de komende jaren min of meer gelijk blijven. Wordt dat gerealiseerd door bezuinigingen, vroegen we ons af? Over de inhuur is al gevraagd. Over de bestemmingsreserves ook. We hebben ook nog de vraag aan het college waarom er geen voorstellen voor bezuinigingen of voor een bezuinigingspakket is gedaan, in relatie tot thema's in plaats van afzonderlijke posten op te nemen, omdat het zo wel lastig kiezen wordt. En dat houdt verband met mijn volgende punt: in hoeverre beïnvloeden de afzonderlijke posten elkaar? Het schrappen van de één kan tot een last bij de andere post leiden. Kan het college aangeven of met de nieuwe informatie van de Meicirculaire nog andere keuzes gemaakt zouden worden dan die nu in de Kadernota staan? En kan het college aangeven wat moet worden verstaan onder gebiedsregie? Dat was mijn termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Dan namens PvdA, mevrouw Van Nunen, u heeft het woord.

Mevrouw Van Nunen: Ja voorzitter, dank. Wij hebben ook nog een paar vragen. In het raadsvoorstel Kadernota staat dat dienstverlening en uitvoering worden ontzien, maar betekent dat ook dat we ook niet inboeten op kwaliteit en servicegerichtheid? En dat zeg ik eigenlijk op basis van twee punten, namelijk het uitstellen van invulling vacatures. Heeft dat ook geen gevolgen voor de kwaliteit en servicegerichtheid in de uitvoering dienstverlening? En aansluitend ten tweede op het punt van mevrouw Van Maarseveen bij de Jaarrekening zeg ik het bij de Kadernota: het stoppen van tegemoetkomen meerkosten zorg zou wat ons betreft, de wethouder noemde het net iets voor een politieke invulling in het kader van volgende week, zou dan die besparing van kosten met het stoppen daarvan niet ten voordele kunnen komen van de behandeling aanvraag Wmo-zorg? U noemde net in de beantwoording op de Jaarrekening terecht dat wij hier vragen over hebben gesteld als fractie en wij hebben onlangs te horen gekregen dat er inderdaad nog een behoorlijke termijn is in de wachtrij voor de behandeling van aanvragen. Goed om te horen van de wethouder dat hij daar alles op alles zet om die wachtrij te verminderen. Nou, daar houden wij in ieder geval vinger aan de pols, zeker ook omdat wij ons daar nog best zorgen over maken. Dan heb ik een andere vraag nog over het uitstel van het budget voor het isolatiefonds, heeft dat mogelijk gevolgen voor de armoede voor onze inwoners? Hoor ik graag. En dan ten laatste vinden we de efficiencymaatregelen op parkeerbeleid best hoog, 6 ton. Zou de wethouder Van de Laar daar uitleg over willen geven hoe die 6 ton behaald worden? Graag antwoorden daarop. Voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Mevrouw Harmsen, ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Ja, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Jansen-Dirkx, met betrekking tot de succesvolle pilot Buurtgezinnen. Ik hoor ook graag waarom die niet begroot is. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dan ga ik eerst naar wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Voorzitter, dank. Dank ook aan uw raad voor de vragen over de Kadernota. En ja, ik ga er toch wat meer woorden aan wijden dan enkel het beantwoorden van die vragen, want we zijn begin dit jaar als college gestart met het project Kadernota. Op dat moment, had ik al eerder eigenlijk gezegd bij het vorige agendapunt, waren echt de ogen nog gericht op 2026, dat dreigde te komen. Maar het doel van het project Kadernota was om diepgaand inzicht te krijgen in de financiële situatie van de gemeente en in mogelijkheden voor ombuigingen. En dat moest eigenlijk leiden tot een maatregelenpakket en mogelijkheden voor ombuigingen. En als onderdeel van dat project is vanuit de financiële afdeling ook een financiële analyse gemaakt per beleidsthema, die kunt u ook vinden in de stukken, die ziet u daarin terug, en zijn er ook een aantal scenario's gemaakt. Die scenario's zagen toch op hoe de uitkering van het gemeentefonds zich zou gaan ontwikkelen. Dus dat was nog anticiperend op eventueel dat het Rijk wel vol zou compenseren in scenario A bijvoorbeeld, dan hadden we niet zo'n groot probleem gehad. Dus op allerlei scenario's zijn we voorbereid, dus die scenario's moet u meer zien als een denkrichting van hoe het effect van de bezuinigingen op die uitkering van het gemeentefonds effect heeft op de gemeente Rijswijk. En het zijn ook scenario's, dus ik zou daar ook ... ja, je kan kijken: welk scenario treedt nu op? Ik zou zeggen: ergens tussen rond de E eigenlijk en daarop gaan we nu gewoon acteren. Het heeft nu geen zin om nog scenario's te ontwikkelen van stel dat het Rijk wel 3 miljard of 2,3 miljard bijplust. Dat in die vragen in de Kadernota is echt breed in de organisatie uitgevraagd om per beleidsthema aan te geven of er verschuivingen of herprioriteringen mogelijk zijn, die leiden tot vermindering van uitgaven of een toename van de opbrengsten. Daarnaast is ook intern gevraagd om inzichtelijk te maken welke intensiveringen de komende jaren nog voorzien zijn. En op basis van die informatie zijn we als college aan de slag gegaan om een maatregelenpakket op te stellen en een maatregelenpakket hebben we dus nu al opgesteld, in plaats van richting 2026, vanwege het ravijnjaar, wat min of meer optreedt. En we hebben uw raad daar ook al in raadsinformatiesessies over meegenomen. En ja, kijk niemand vindt het leuk wat er nu gaat gebeuren denk ik hier in de raad. Wij niet, uw raad niet, het is gewoon een fors pakket en inwoners en ondernemers zullen er wat van gaan merken, al willen we die natuurlijk wel zoveel mogelijk ontzien. Maar ja, aan de andere kant is het financiële kader gewoon echt te strak. We krijgen te weinig knaken voor taken en simpelweg ook gewoon een vast gegeven. Dus de zeer turbulente tijden rondom de uitkering van het gemeentefonds heeft ervoor gezorgd dat we dus een aantal zaken naar voren moesten halen. En daardoor moet ik ook wel even aangeven dat een aantal zaken ook nog niet tot volledige afronding zijn gekomen, zoals het Langetermijninvesteringsplan denk ik dan aan, of de Nota Reserves en Voorzieningen. Maar ik wil op deze plaats wel echt een groot compliment maken aan de organisatie. Er ligt echt onder grote tijdsdruk een Kadernota, die echt diepgaand inzicht geeft in onze financiële toestand van de gemeente. En een heel ander stuk dan u eigenlijk altijd heeft gekregen en dat u voorheen gewend was. En sommige medewerkers hebben zich bovenmatig ingezet om dit voor elkaar te krijgen en echt zonder dat daar dus een duur adviesbureau voor in de arm is genomen. Dus in het bijzonder wil ik mijn waardering toch uitspreken voor de afdeling financiën, waar alle producten weer tijdig zijn afgerond, terwijl er ook nog een implementatie van een nieuw financieel systeem gaande is, wat ook nog een aantal verbeteringen zal opleveren en pijnpunten zal wegnemen die de accountant heeft gecontroleerd. Die Meicirculaire, die is verschenen nadat we het maatregelenpakket met het college hebben vastgesteld. Die maatregelen of in die Meicirculaire, die hebben we vorige week u doen toekomen. Daar zijn effecten voor bepaald voor Rijswijk en dat is dan iets minder erg dan in '24, '25, in de Meicirculaire, maar '26 en verder is het probleem er niet minder op geworden, sterker nog, iets

groter op geworden. En dat betekent dus dat we afstevenen op '24, '25 positief, maar een grotere uitdaging voor met name de laatste jaarschijf '28. En dan ga ik even uit van de maatregelen zoals opgenomen in de Kadernota en de Eerste Halfjaarrapportage, dat die ook daadwerkelijk doorgewerkt zijn. En we hebben er ook nog voor gekozen om alle resultaten van die brede ambtelijke sessie met u te delen en ook naar de intensivering of de niet begrote opties beschikbaar te stellen, zodat u echt zoveel mogelijk mogelijkheden heeft om zelf een afweging te maken en ook de afwegingen van het college te controleren of daar iets van te vinden en daarvan te volgen. Maar wat dat betreft ligt daar ook een volledig en grondig overzicht en we stellen ook voor in die Kadernota nog een nieuwe begrotingsindeling. Dat is nog een beetje een technisch punt ook, dus ik mag het hier denk ik wel zeggen, vind ik ook belangrijk: vergroot de vergelijkbaarheid van de begrotingen tussen gemeenten. En dan kunnen we ook op dat terrein van de jeugd beter hopelijk onderling vergelijken. Als het dan gaat om die pilot Buurtgezinnen, is die dan niet succesvol? Ja, is eigenlijk wel heel succesvol. Alleen, we hebben in het maatregelenpakket er niet voor gekozen om dit vooralsnog voort te zetten. Dus dat is een keuze geweest die is gemaakt. En als het dan toch nog gaat over de toezegging, die mevrouw Woudstra mij wil ontlokken, over de inzet richting de VNG en het lijstje eigenlijk wat je moet gaan opstellen, dat is het begrotingsadvies van de VNG, wat recent is uitgekomen. Dat begrotingsadvies volgde op een eerder begrotingsadvies van maart. Nou, ik vind het eigenlijk wel een hele mooie uitdaging om eens even in de zomer daar de tanden in te zetten. Dus dat gaan we zeker doen. Bij deze de toezegging wat dat betreft. Kijk, dat de lasten gelijk blijven bij de programma's, mevrouw Van Schie, dat is gewoon een vast uitgangspunt eigenlijk bij die begrotingen, dus als je die nu ook al meerjarig laat...., ja dat is gewoon een begrotingstechnisch ding hoe dat werkt. Dus ik kan daar niet zo ... dat is gewoon hoe de begrotingssystematiek werkt met het BBV. Nou goed, en over de thema's aanwijzen om te bezuinigen. We hebben eigenlijk zoveel mogelijk een diepgaand inzicht verschaft, bijna op postniveau, zodat je echt een goed inzicht hebt en hoe de ene maatregel ingrijpt op de andere maatregelen, ja dat blijft toch altijd een inschatting. En door juist op postniveau zo diep mogelijk te vragen aan de kenners zelf, de afdelingen binnen de gemeente, hebben wij gemeend, heeft de organisatie gemeend dat dit verantwoorde keuzes zouden kunnen zijn en heeft het college daaruit de keuze gemaakt voor wat betreft de maatregelen, maar ook voor wat betreft de ambities die we dan, of de niet begrote opties die we niet gaan uitvoeren. Ja, ik hoorde nog wel een interessante vraag van mevrouw Van Nunen over of als je gaat bezuinigen op de dienstverlening en daar willen we niet op bezuinigen, op de dienstverlening en op de uitvoering, en gaan al die maatregelen dan toch niet ten koste van de kwaliteit en servicegerichtheid? Nou, die blijft gewoon binnen de normen zoals we die met u hebben afgesproken. Dus dat kan ik u toezeggen. En als het gaat nog om die meerkosten zorg. Ik heb daar in het vorige agendapunt al antwoord op gegeven op mevrouw Van Maarseveen. Ja, als we daar een deel gaan weghalen naar het verbeteren van de dienstverlening van de Wmo, ja dan hebben we weer een gat in de begroting. Dus ja, het is het één of het ander, zou ik zeggen. Dat is wat betreft de antwoorden van mijn kant in de eerste termijn. Ik kijk even naar mijn collega's.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Nu heb ik een vraag gehoord aan mijnheer Van de Laar. Wethouder Van de Laar, sorry.

De heer Van de Laar: Dank. Ik hoorde één vraag over de efficiency van het parkeren op bladzijde zeven, wat dat precies behelst. Dat is een slimmere organisatie van het parkeerlok, onder andere door vaste inhuur te regelen. En dat zou zo'n twee ton schelen, dat is best wel veel. En als het gaat over parkeerautomaten, parkeerautomaatkosten op zich ook veel geld, namelijk het onderhoud en de hele systematiek daarachter. En je zou ook minder parkeerautomaten in de stad kunnen zetten, in een gedachte dat de wereld meer digitaliseert en iedereen Insta, TikTok en Facebook heeft en ook zijn auto op die manier mogelijk zou kunnen betalen. Maar dat is geheel aan de raad, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Dan heb ik volgens mij, o wethouder Wit, u heeft het woord.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een aantal vragen gehad van D66 en van de Partij van de Arbeid. Ik ga even in op de vragen van D66 als eerste de groenblauwe schoolpleinen, kunnen we die ook opnemen in het integrale huisvestingsplan, zodat we de investering, de pleinen aanleggen en vervolgens er weer uit gaan halen om te vergroenen. Ja, lijkt mij een hele logische suggestie ook om daarom dat te doen. Dat is ook iets wat ik al wel een keer bij een aantal van de stichtingen heb aangedragen, die boven de specifieke scholen zitten. Ik vind ook nog steeds ... Kijk, ik vind het een pijnlijke maatregel die we treffen, om dat niet meer mede te ondersteunen, maar tegelijkertijd is het ook scholen wel gelukt in het verleden om zonder steun van de gemeente wel te blijven vergroenen en verblauwen, om het maar even zo te noemen. En ik vind het ook aan sich ook nog steeds ook wel een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zelf om te zorgen voor een gezonde speelomgeving voor hun leerlingen. Ja, laatst hebben wij de keuze moeten maken om, trouwens tegelijk ook met het Hoogheemraadschap Delfland, die ook die keuze heeft gemaakt om die financiering stop te zetten. Dus ja, het is een beetje dubbelop. Tegelijkertijd vraagt u over speeltuinen of eigenlijk de schoolpleinen die openbaar en niet openbaar zijn. Er zijn een aantal scholen, die hebben hun schoolpleinen in eigen beheer en sommige daarvan, die liggen ook echt op een apart, nou dus niet direct midden in de wijk, en die kiezen ervoor, dat is hun goed recht, om die schoolpleinen dan gesloten te houden, want in principe is het hun schoolplein, hebben wij daar ook geen onderhoudskosten aan. Maar er zijn ook scholen die wel het eigen beheer hebben en die het open hebben gesteld. Dus het is echt een beetje afhankelijk van het bestuur en welk besluit zij daarin nemen. Als het midden in een wijk is, vind ik het persoonlijk prettig als een schoolbestuur besluit om dat wel openbaar te maken, want we zien ook dat er actief gebruik van gemaakt wordt. Even kijken. De Partij van de Arbeid heeft nog vragen gesteld over het isolatiefonds, of het doorschuiven van gelden of dat gevolgen heeft voor de eventuele armoedeval voor inwoners. Nou, dat is niet direct het geval. Het grootste gedeelte van het isolatiefonds wat momenteel op de reserveringen staat, die worden gebruikt door de grotere vve's. Die reserveringen die we nu hebben voor die aantal aanvragen, die zijn echt een aantal grote aanvragen gedaan ook, kan ik u vertellen. Die worden momenteel gewoon gereserveerd. En tegelijkertijd is er binnen die reserve nog voldoende over om eventuele aanvragen van particulieren ook nog te honoreren. Ja, en het gaat dan ook echt om eigen woningen die je gaat verduurzamen. Maar het leeuwendeel, zoals gezegd, zit in vve's. Dan had ik nog een vraag, want ik vergeet eigenlijk helemaal Wij. Rijswijk te noemen net, heb ik ook vragen van gehad over de school in de Plaspoelpolder, oftewel geen school in de Plaspoelpolder eigenlijk, en of we geen rekening hebben gehouden met de stijgende leerlingenaantallen. Nou, eigenlijk heel simpel gezegd: binnen de Plaspoelpolder is er gewoon niet genoeg ruimte beschikbaar om een school te plaatsen. De scholen, in ieder geval de ruimte die wij als gemeente hebben om een school te bouwen, is er niet. De ruimte die er is of panden die er zijn, zijn voor een groot deel in beheer van of bij deels DBP, of bij de ondernemers die er zitten, dus die ruimte hebben we niet. De prognoses van leerlingenaantallen die daarbij zouden komen zijn dan ook verdeeld over de dichtstbijzijnde scholen eroverheen en ook op die manier wordt daarover met de scholen wel gecommuniceerd. Dat zijn de vragen die ik gehad heb, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Wit. Wethouder Van Malsen.

Wethouder Van Malsen: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb nog één vraag over van de fractie van Rijswijks Belang over het Hof van Elsenburg. Het voornemen om weer huurinkomsten in rekening te gaan brengen daarvoor, hebben we dan in het verleden geen huurinkomsten gehad? Ja en nee. Toen het Hof van Elsenburg nog een asielzoekerscentrum was, toen kregen we zo'n 3 ton per jaar voor de grond aan huur van het COA en omdat het verbouwen van het Hof van Elsenburg, althans naar het

Hof van Elsenburg, dus van het AZC naar het Hof van Elsenburg, een enorm verlieslatend project was voor die twee korte jaren dat het open is geweest, hebben wij, of heeft uw raad overigens in het raadsvoorstel om het bouwen van een flexwonen centrum mogelijk te maken, vastgesteld dat we de grond om niet zouden aanbieden, dus gratis, gedurende twee jaar dat het een flexwoonlocatie is. En nu dat we keihard aan het werk zijn om de startnotitie Spreidingswet, die door uw raad vastgesteld is, uit te werken, zijn we dus in de toekomst weer voornemens om huurinkomsten voor dat terrein in rekening te brengen, als daar weer iets nieuws staat. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Malsen. Dan kijk ik naar ... volgens mij voor de burgemeester was geen vraag. Dan gaan we naar de tweede termijn van het forum. Dan kijk ik naar Beter voor Rijswijk? GroenLinks? Ja mevrouw Van Maarseveen, u heeft woord.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb volgens mij geen antwoord gekregen op mijn vraag over de slimme verkeersregelaars, dus ik zal hem voor de zekerheid nog even herhalen. Is het wel wenselijk om het invoeren van slimme verkeersregelaars uit te stellen, want er komt een regionale Haalbaarheidsstrategie aan en dat vraagt om het goed regelen van verkeersstromen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Maarseveen. Mevrouw Kames, Rijswijks Belang, voor een tweede termijn? Nee. Mevrouw Jansen-Dirkx voor een tweede termijn? U heeft het woord.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ja, dank u wel voorzitter. Dank voor de beantwoording van onze vragen. Ja, erg jammer dat het college de keuze maakt om niet met Buurtgezinnen door te zetten. Ik denk dat ik daar mevrouw Van Nunen ook op aan kan kijken dat zij dat ook inderdaad erg jammer gaat vinden. Dus we zullen daar nog wel op terugkomen, denk ik, in het Kaderdebat. En ja, wat betreft de prognose leerlingen en ook het niet bouwen van een school in de Plaspoelpolder. Ik snap deels uw uitleg, maar deels ook niet, want we gaan daar bouwen, dus ik zou toch graag van de wethouder nog even duidelijk willen hebben waarom we dan dus in de gebieden waar we wel gaan bouwen, waarom we daar dan geen school zouden kunnen neerzetten? Dat snap ik niet helemaal. Zou u dat nog even kunnen toelichten? En dat was het voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen-Dirkx. Mevrouw Woudstra, D66.

Mevrouw Woudstra: Dank voor de toezegging. De zomerperiode gaat goed besteed worden bij de heer Van Damme en financiën, hoor ik al. Ik ben blij om het te horen, maar vergeet de vakantie ook niet. Maar een belangrijke inzet bij de VNG, dank daarvoor. Dank ook voor de beantwoording van de wat kleinere vragen over groenblauwe schoolpleinen. Inderdaad, waterschappen ook. Ik zou toch nog inderdaad, u geeft aan: het zou kunnen in het Integraal Huisvestingsplan. Ik hoor dan graag nu of schriftelijk anders voor de begroting nog of het Integraal Huisvestingsplan dan ook gewijzigd moet worden en of de raad dat moet doen of dat het college zelf die bevoegdheid heeft of wat daarvoor nodig zou zijn. Bij de schoolpleinen geeft u aan dat ze soms in eigen beheer zijn en soms wel en niet in openbaar gebied liggen. Dat verschilt inderdaad, dat zien wij ook dat dat verschilt. We stellen ons nog graag wel technische vragen anders over, maar misschien dat u ook enig inzicht kan geven of u met de scholen wil gaan praten of dat de scholen met elkaar kunnen gaan praten over hun ervaringen in dat beheer. Want zeker in nieuwe wijken geeft het echt een ander gevoel als je bij een wijk komt die groen bedoeld is, waar vervolgens nu grijs ligt en allemaal hekken omheen staan, terwijl een stukje verderop een groen schoolplein openbaar is en door iedereen wordt gebruikt. Of het nu een nieuwe of een oude wijk is, maar voor sociale cohesie in een wijk is het echt belangrijk. En ik denk dat degenen die in wijken liggen die er ervaring mee hebben hele goede tips kunnen geven aan de scholen, die dat nu niet kunnen doen. Dus zou de wethouder dat in elk geval willen

bevorderen tussen de schoolbesturen en of daar anders nog iets kan vanuit de gemeente, dat gaan we eerst technisch uitzoeken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Dan kijk ik toch even de Rijswijkse VVD aan of die ... Nee. Mevrouw Van Schie van het CDA voor een tweede termijn? U heeft het woord.

Mevrouw Van Schie: Dank u. Dank, wethouders, voor hun toelichting. Er is nog één vraag bij mij open blijven staan: kan het college aangeven wat moet worden verstaan onder gebiedsregie?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Ik kijk naar mevrouw Van Nunen, PvdA, voor een tweede termijn? U heeft het woord.

Mevrouw Van Nunen: Ja, dank. Even kort. Op Buurtgezinnen komen we nog terug volgende week. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan kijk ik ook mevrouw Harmsen even aan, ChristenUnie, voor een tweede termijn? Dan ga ik denk ik voor de tweede termijn van het college. Allemaal wethouder Van de Laar? U krijgt het woord.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. Een vraag nog over de intelligente verkeersregelinstallaties. Dat is een mogelijkheid om daarop te bezuinigen, maar dat doen we niet. Want dat is inderdaad eigenlijk een vrij makkelijke en kostenefficiënte maatregel om het autoverkeer te laten doorstromen en alle verkeersdeelnemers eigenlijk, als het aankomt op een kruispunt. En ten aanzien van een gebiedsregie, dat is wel echt een heel pijnlijke maatregel, omdat zij voor veel wijken het eerste menselijke gezicht zijn van de gemeente richting inwoners en richting bewonersverenigingen. En ze zijn, ik weet niet of de gebiedsregisseurs zich daar zelf mee identificeren, maar vaak ook wel een manusje van alles, van zaken die misschien niet zo direct ergens op het stadhuis een plek vinden en dan is een gebiedsregisseur, die dan een heel goed oog heeft, om dat dan ergens binnen het stadhuis te adresseren. Van de andere kant komt de aanpak van de gebiedsregie ook niet ten volle tot zijn recht en eigenlijk zou je daar veel meer in moeten investeren om echt een gedegen gebiedsaanpak te doen, die verder gaat dan een makkelijk contactpunt. En daarvan hebben we gedacht: oké, het is wel een pijnlijk besluit, maar we zouden, we hebben genoeg aanknopingspunten binnen de organisatie zelf om meer sensitief te zijn of die taken over te nemen van gebiedsregie. Bijvoorbeeld als bewoners dus een vraag hebben over verkeer, om maar eens wat te noemen, dat dat via het klantcontactcentrum, inwonerscontactcentrum, sneller direct terecht komt bij de beleidsambtenaar en dat de gebiedsregie daar geen rol meer hoeft te spelen. Dus dat is deels ook een wens tot efficiënt werken, maar met pijn in het hart, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. Wethouder Wit.

Wethouder Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Ik had nog een aantal vervolgvragen, in ieder geval van Wij. Rijswijk, over waarom wij dan geen scholen bouwen in wijken, waarin we wel woningbouw of in ieder geval appartementen of iets toevoegen. Ja kijk, dat doen we natuurlijk wel in de wijken die wij in RijswijkBuiten bouwen, daar hebben we scholen toegevoegd. Ja, de Plaspoelpolder is voornamelijk wel een bedrijventerrein en ik weet dat we aan de randen die woningbouw gaan toevoegen, maar daarmee is er niet direct ook ruimte beschikbaar, want het zijn in principe kantoorpanden die omgekat worden voor een schoolgebouw. En tegelijkertijd moet je ook bij een schoolgebouw goed kijken naar bereikbaarheid, maar ook vooral veiligheid, dus de vraag is ook of dat binnen zo'n bedrijventerrein op een goede manier ingepast kan worden. Maar nogmaals, we hebben gewoon de beschikbare ruimte niet aanwezig. Het gaat echt om panden die er al staan, die omgekat worden

richting woningbouw. Ja, dan heb je niet zomaar ruimte beschikbaar om daar ook die voorziening bij te treffen, dus dan zijn we toch afhankelijk van de ruimte.

De voorzitter: Wethouder Wit, u heeft een interruptie van mevrouw Jansen-Dirkx.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Nogmaals, ik volg u, maar ik zie ook wel in andere wijken, bijvoorbeeld in Ypenburg zie ik ook wel scholen die in panden gebouwd zijn. Als u richting Leidschenveen rijdt, dan ziet u ook scholen gewoon in de plint gebouwd. Is dat dan geen optie?

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen-Dirkx. Wethouder Wit.

De heer Wit: Ik ken die voorbeelden die mevrouw Jansen-Dirkx noemt, voorzitter, maar het feit is ook, dat gaat echt om een gebiedsontwikkeling op grote schaal, waarin onder in de plint een school gepland is. Dat is wat anders dan in een bestaande omgeving een school gaan bouwen. En uiteindelijk zijn wij van heel veel van die panden niet de eigenaar. Dus op het moment dat we dan een school gaan bouwen en wij zeggen tegen die ontwikkelaar: wij willen dat u een school bouwt in dat pand. Dat betekent ook dat dat voor hen een hele andere businesscase gaat worden. Dus dat is niet zo eenvoudig als dat het lijkt. Maar ik snap uw beweegredenen om daarnaar te vragen. Ga ik nog even in op de vragen van D66.

De voorzitter: Wethouder Wit, u wordt geïnterrupteerd door mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Maar het is eigenlijk een vraag aan mijn collega Jansen-Dirkx over de scholen, nu ze dit antwoord heeft gehoord. We hebben het hier eerder over gehad, over in de buurt naar school gaan en in de buurt van de Plaspoelpolder. Zinspeelt u nu echt op een school die tussen die bedrijfsgebouwen komt, ook gezien het soort huizen dat we daar bouwen of gaat het u om de aantallen? Ik ben dat even kwijt, want de aantallen hebben we het hier een paar keer eerder over gehad.

De voorzitter: Mevrouw Jansen-Dirkx op antwoord van mevrouw Woudstra.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Waar het ons om gaat, we zien voornamelijk inderdaad de prognoses die nu dus bijgesteld moeten worden. Dat staat ook in de stukken. We gaan meer leerlingen krijgen en die moeten we gaan verdelen. En wat er voornamelijk voorzien wordt is dat er leerlingen komen vanuit de gebieden, zoals de Plaspoelpolder. En dan denk ik, als we het in de buurt naar school gaan hebben, dan zou je dus verwachten om daar in de buurt iets te bouwen. Dus dat is de reden waarom onze vragen daarover gaan. En we hebben in ons huisvestingsplan, toen we hem aannamen, hebben we het ook gehad over flexibel zijn en flexibel inzetten en met name heeft Wij. Rijswijk er ook om gevraagd om juist te kijken naar flexibele oplossingen. Vandaar dat ook doorvragen op deze punten wat betreft het maken van scholen in de plint en dergelijke.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen. Een tweede interruptie van mevrouw Woudstra, zie ik.

Mevrouw Woudstra: Dank. Dat verduidelijkt een boel. Ik had de indruk dat we het eerder ook hadden dat flexibel en passend ook de echt zeer dichtbijgelegen passende andere wijken kunnen zijn. Maar het is goed om daar nog eens over door te praten dan.

De voorzitter: Ik hoorde geen vraag meer aan mevrouw Jansen-Dirkx, dus dan ga ik verder naar ... een uitnodiging. Ga ik verder naar wethouder Wit voor zijn vervolg van zijn tweede termijn.

De heer Wit: Ja, dank u wel voorzitter. Vragen van D66, vervolgvragen over de groenblauwe schoolpleinen, om het op te gaan nemen in het Integraal Huisvestingsprogramma. Als wij dat doen, in theorie vind ik het een interessante suggestie. We gaan het ook zeker wel intern bekijken wat de

mogelijkheden daarvoor zijn. Tegelijkertijd, de bestaande norm voorziet niet in de middelen daarvoor. Dus als we dat gaan doen, dan de bekostigingsnorm voorziet er niet in, moeten we daar dus middelen bij doen. Ja, dat is dus een beetje verschuiven van de financiering. Dan haal je het aan de ene kant weg, groenblauwe schoolpleinen, vanuit stadsbeheer en vervolgens ga je het bij het Integraal Huisvestingsplan erin schuiven. Dat is dus niet een bezuiniging, laat ik het zo zeggen. De schoolpleinen waar u het over had, het wel of niet openstellen. De suggestie om met de scholen daarover in gesprek te gaan. Ik weet dat wij dat in het verleden ook gedaan hebben. Er zijn ook scholen die echt bewust de keuze maken om te zeggen: we hebben toch zoveel overlast. Wij doen dat liever niet. Maar ik begrijp wel, zeker in nieuwbouwwijken, dat die behoefte er is. Moet ik wel tegelijkertijd erbij zeggen dat wij wel voldoen aan onze normen als het gaat om speelplekken. We hebben echt een Jantje-Beton-norm, er zijn niet heel veel gemeenten die daaraan voldoen en daar voldoen wij wel aan. Dus op zich hebben we dat goed op orde, maar ik snap uw behoefte. Scholen onderling met elkaar praten, die suggestie, die zou ik toch echt willen vragen om die aan de scholen te doen. Ze kunnen ook natuurlijk van elkaar leren, maar daar ga ik niet direct zelf een rol in vervullen als u het mij niet kwalijk neemt.

De voorzitter: Wethouder Wit, mevrouw Woudstra wil interrumperen.

Mevrouw Woudstra: Aangezien u regelmatig met, dan wel degene, in september is het mevrouw Bentvelzen, regelmatig met die scholen om tafel zit en in andere gemeenten daar heel actief mee om wordt gegaan. Want wij vragen wel vaker om iets mee te nemen. Dat hoeft echt niet iets groots te zijn, maar niet alle scholen luisteren naar dit debat en niet alle scholen, als ik het ze vraag, kunnen dat plaatsen, die volgen de politiek niet elke dag. Ik zou het echt waarderen als er, als het gaat om scholen, een wat positievere instelling is op dingen die de raad meegeeft. Het gaat over: hoe sociaal is je buurt, je wijk, wat kun je in je wijk, ongeacht normen en de rest en daar spelen scholen een hele belangrijke rol in. En scholen die langer bestaan hebben daar in Rijswijk gewoon meer ervaring mee dan andere scholen. Er komt gewoon heel veel af op scholen, dus een suggestie ergens: heb je het met iemand daar wel eens over gehad? Kan volgens mij geen kwaad. En dan vragen we ook helemaal niets groots van de wethouder. En over groenblauw dan ook maar meteen. Dank. Inderdaad, u zei: is het dan vestzak, broekzak? Nou, we zullen heus even gaan kijken ook naar de landelijke financiering en hoe dat is, maar het ging er voor ons met name ook om: zet er niet eerst stoeptegels in, om ze er dan ook weer uit te halen. Dus als het Integraal Huisvestingsplan daarop nagekeken kan worden, heel graag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra, voor uw interruptie. Wethouder Wit vervolgt.

Wethouder Wit: Een korte reactie, voorzitter. Natuurlijk gaan wij, als we in gesprek met de scholen gaan, hen aanraden om in ieder geval zo praktisch mogelijk met deze problematiek van het openstellen van schoolpleinen om te gaan. En dan zullen we ongetwijfeld ook wel de suggestie meegeven om andere scholen daarin mee te nemen. Ik kan me niet voorstellen dat zij niet zelf onderling daar ook over praten. Dan wil ik toch nog even terugkomen op de groenblauwe schoolpleinen, waar mevrouw Woudstra over vraagt. Ik begrijp het. Ik snap ook dat dat broekzak, vestzak, wat ik u net uitlegde, dat principe, dat geldt toch ook nog steeds wel, want op het moment dat wij een schoolplein betegelen, ja ik zou ook graag zien dat dat meteen mooi ingericht is met groen en met alles wat daarbij hoort. De kosten daarvan zijn echter wel aanzienlijk anders dan alleen dichttegenen. Dat is niet fijn om te horen en ook niet leuk vanuit het oogpunt van vergroening en verblauwing, waar ik graag mijn aandacht en mijn inzet op zet. Maar ja, het is wel echt een aanzienlijk hogere investering en beheerparagraaf en dat is iets wat echt gewoon goed in dat Integraal Huisvestingsplan opgenomen moet worden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Dan sluit ik agendapunt 4. Ik denk dat dit als bespreekstuk naar de raad gaat. Ja.

5. Raadsvoorstel Jaarstukken 2023 (RV 24 032)

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5, raadsvoorstel Jaarstukken 2023, RV 24 032. Beter voor Rijswijk, het woord? Nee. GroenLinks? Rijswijks Belang? Wij. Rijswijk? Nee. Dan D66? Nee. Gewoon alle partijnamen opnoemen. VVD? Ja, mijnheer Oelen, u krijgt het woord.

De heer Oelen: Hartelijk dank. Ja, anders gaan we wel heel snel vanavond. Dat willen we natuurlijk ook niet. Ik heb toch nog drie vragen naar aanleiding van de Jaarstukken. Dat zit allemaal op het programma Verkeer en Vervoer, dus wethouder Van de Laar. Dat gaat over het werken aan goede fietsvoorzieningen, onder andere op bedrijventerrein Broekpolder. Zo staat er in de Jaarrekening: in het kader van groot onderhoud zijn fietsstroken en plateaus aangebracht om het fietsen naar het werk te stimuleren, verkeersveiligheid te bevorderen. Nou, dat is natuurlijk hartstikke goed. Maar ik vroeg mij af of daar dan ook een effectmeting naar is gedaan en zo ja, wat dan de effecten zijn geweest? Er wordt ook iets gezegd over het uitstel van de verbreding van de A4 voor onbepaalde tijd, dat er met de MRDH naar mitigerende of compenserende maatregelen op regioniveau is gekeken om de gevolgen van het uitstel te beperken. Ik vroeg me af: welke maatregelen zijn dat, welke zijn al concreet geïmplementeerd? En ik vroeg me ook af, mede naar aanleiding van wat wethouder Van Malsen zei over het Hof van Elsenburg, hoe de onderhandelingen momenteel met Rijkswaterstaat lopen over het terrein naast de A4, waar Rijkswaterstaat vanuit dat bestuursakkoord natuurlijk een claim op had gelegd, maar waarvan we nu graag zouden willen dat we daar vanaf komen. En tot slot, voorzitter, naar aanleiding van het stukje over bereikbaarheid CD Binkhorst vroeg ik mij af wanneer de wethouder ons kan berichten over de aanvullende onderzoeken die worden uitgevoerd over de voorkeursvariant Geestbrugweg. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. CDA. Mijnheer Knigge, u heeft het woord.

De heer Knigge: Ja, dank u wel voorzitter. Allereerst dank aan de wethouder en zijn ambtelijke staf, voor het uitgebreide document wat we gekregen hebben. Twee korte vragen. Naar aanleiding van het raadsstuk, daar gaat het over het krediet voor de brug over de Beatrixlaan voor langzaam verkeer. Die staat op 1,5 miljoen. Tegelijkertijd staat in de toelichting dat het project vertraagd is, doordat de bouwkosten hoger zijn uitgevallen door de inflatie. Dan vroegen wij ons af: dient dan het krediet niet verhoogd te worden, omdat het nu erop lijkt dat het project met het beschikbare budget niet gerealiseerd kan worden? Misschien dat een wethouder daarop in kan gaan. En het tweede punt is dat de accountant geeft een goedkeurende verklaring af en wat opvalt in zijn verklaring is dat de omvang van de onzekerheden in de verantwoording, met name in het sociale domein, aanzienlijk zijn. 3,0 miljoen. Hoe kijkt de wethouder van Financiën ernaar, hoe verklaart hij dit? Is dit dat er minder aandacht is voor het vraagstuk, of is dat werkdruk, dat men er niet aan toekomt? En is hij voornemens om deze omvang terug te brengen en wat gaat hij hieraan doen? Dat zijn de vragen die wij hebben.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Knigge. PvdA, vragen? Nee. ChristenUnie, vragen? Dan wethouder Van Damme als eerst.

De heer Van Damme: Ja, dank u wel voorzitter. Ook dank aan de raad voor de gestelde vragen. Ik heb eigenlijk alleen de vraag over die onzekerheden gekregen, maar ik hecht er toch ook nog wel aan om nog wat over die rechtmatigheidstoetsen te melden, die wij voor het eerst als college hebben gedaan. Voorheen deed de accountant dat en wij hebben als college, als gemeente wat hogere

onrechtmatigheden geconstateerd dan voorheen. Dat valt op, het valt ook mij op en daar zitten ook die onzekerheden in het sociaal domein in, waarvan dan wordt gezegd: ja, dat zijn dan organisaties die dingen voor ons doen, dus daar kunnen wij niet goed genoeg op controleren om die onzekerheid weg te nemen. Ja, dus alle gemeenten hebben voor wat betreft dat sociaal domein op die punten onzekerheden, maar ik denk wel dat het een zaak is dat we die onzekerheden daar gaan minimaliseren. Dat lijkt me ook een mooie opdracht om naast kostenbeheersing ook te werken aan toch een betere verantwoording over die sociaaldomeinkosten. Ja, dus over die rechtmatig, ik kan er een hele verhandeling over gaan houden. Ik ga het niet doen. De accountant heeft geconcludeerd dat de totstandkoming van de rechtmatigheidsverklaring correct is eigenlijk, om maar even kort gezegd te hebben. Er zijn allerlei mooie formuleringen voor, maar ze zijn wel erg hoog en hij adviseert ook bijvoorbeeld om nog eens goed naar die financiële verordening te kijken. Dus ik denk dat we samen met de accountant een mooi leerproces hebben doorlopen de afgelopen tijd: hoe gaan we nu om met die rechtmatigheid? Ik heb ook de vraag gesteld: waarom speelt dat vraagstuk dan niet bij de Gemeenschappelijke Regelingen, want die moesten ook voor het eerst zelf de rechtmatigheidsverklaringen gaan opstellen. Ja, dat heeft dan toch te maken met de omvang en de veelheid van taken die je als gemeente hebt en de veelheid van verantwoording en onzekerheden die erin zitten. En zo'n Gemeenschappelijke Regeling heeft dan toch vaak een wat meer, is wat meer op één taak gericht, waardoor het makkelijker is om het goed en tijdig te verantwoorden over de zogenaamde onrechtmatigheden. Maar het valt inderdaad op en met name de criteria van tijdigheid is zo'n punt van aandacht. Dus ik kijk er ook naar uit om daarmee aan de slag te gaan en ik hoop met voorstellen te komen richting, die dan via de auditcommissie natuurlijk verlopen, richting uw raad met de financiële verordening. En ik wil bij deze ook nog even de auditcommissie danken voor haar tomeloze inzet om de gesprekken met de accountant vorm te geven, want er ligt weer een mooi, goed rapport, waar wij veel aan hebben en tegelijkertijd ook veel bevestiging krijgen dat we op het goede pad zitten. Dus dat wat betreft, een lang antwoord op een korte vraag.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Dan ga ik naar wethouder Van de Laar, als die klaar is. U heeft het woord.

De heer Van de Laar: Ja voorzitter, dank. De maatregelen in de Broekpolder voor het fietsen, heeft daar een effectmeting plaatsgevonden? Nee. De A4-verbreding heeft gevolgen voor verkeer en de doorstroming. Er is iets van 117 miljoen beschikbaar voor de hele regio, voor alle gemeentes langs die A4, die dus voorlopig niet verbreed wordt, om maatregelen te treffen. No regret-achtige maatregelen, zodat de doorstroom voor een aantal knelpunten wordt opgelost. Dat is niet veel geld en dat wordt ook niet aan de gemeente overgemaakt, maar dat wordt dan door Rijkswaterstaat eigenlijk uitgegeven en daar vindt nu het gesprek over plaats. De MRDH heeft daar een coördinerende rol in en er wordt een evenwichtig pakket samengesteld, zodat dat geld over de hele regio ook zijn beslag heeft en dat wordt vastgeklikt in het BOMIRT, dus het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport in het najaar, dat is meestal in november. En ook dan pas zal er over die maatregelen worden gecommuniceerd. Het Hof van Elsenburg, de onderhandelingen, hoe zit het daarmee? Die staan nu even op stilstand, ook met de wisseling van het kabinet. In het hoofdlijnenakkoord staat dat het nieuwe kabinet wel voornemens is die gepauzeerde projecten weer op te starten, maar minister Harbers heeft wel nog een brief naar de Kamer gestuurd, waarin staat onder welke voorwaarden die projecten dan weer opgestart kunnen worden. Dat is als de arbeidsmarkt is opgelost, als stikstof is opgelost en als er voldoende geld beschikbaar is. En eerder werd geacht: nou, dat gaat toch zeker tien, vijftien jaar duren, voordat die projecten weer op zijn gestart. Misschien dat de nieuwe minister Madlener daar verandering in kan aanbrengen, maar dat is ook de scoop waar wij nu rekening mee houden dat er weer een beroep wordt gedaan aan ruimtegebruik hier. Maar dat moeten we dus nog harder maken om onze eigen

plannen vorm te kunnen geven. Ten aanzien van het CD Binkhorst, hoe zit het met die onderzoeken? Het heeft een tijdje geduurd dat de projectorganisatie een succesvolle tender had uitgeschreven voor een ingenieursbureau die al die onderzoeken gaat doen. Dat ingenieursbureau is inmiddels begonnen. Er stond ook participatie daarover en eigenlijk informierend naar de omgeving wat er zou gebeuren. En onderdeel van die tender is ook het uitvoeren van die onderzoeken. Dus er is nog geen onderzoek uitgevoerd, maar het is wel onderdeel van de opdracht, die onder andere dat ingenieursbureau heeft gekregen. En via die participatie zullen er ook bewoners en andere stakeholders worden geïnformeerd over de status daarvan. Ik verwacht de resultaten daar pas over dik een jaar of anderhalf en dat zal sowieso in eerste instantie via de projectorganisatie gaan en niet via de separate colleges en dan zou ik zeggen: hou de website in de gaten of de participatie, schrijf u daarvoor in. En ik meen dat er volgende week al iets plaatsvindt. Dan het CDA, langzaamverkeerverbinding 1,5 miljoen over de prinses Beatrixlaan, is dat niet te weinig? Jawel. Moet dat krediet niet worden opgehoogd? Jawel, en dat is ook het voorstel in de Kadernota. En als u geïnteresseerd bent nog in de verkeerskundige achtergronden en noodzaak ervan, dan verwijst ik u naar raadsinformatiebrief 22031. Daar wordt aangekondigd dat 1,5 miljoen te weinig is, dat we onderzoek doen naar: hoeveel gaat het dan meer kosten? Daar ziet u nu van in de Kadernota het resultaat. Die raadsinformatiebrief heeft een bijlage, waarin dus verkeerskundig wordt aangetoond dat die verbinding belangrijk is, maar er zit nog een veel breder verhaal achter als het gaat over verbinding in de wijk, zelfstandig worden van kinderen en kansen voor mensen eigenlijk. De scholen die ik spreek en buurtbewoners en Cardia, die daar gaat komen, die houden iedere keer weer een warm pleidooi, kunnen niet wachten dat die gerealiseerd gaat worden. Dus ik kijk daar zeer naar uit, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van de Laar. Dan kijk ik heel even naar mijnheer Oelen, heeft die nog een vervolgvraag? Mijnheer Knigge nog een vraag? Dan kijk ik het forum nog even rond of er iemand behoefte heeft aan een tweede termijn? Dat is niet zo. Kunnen we dan zeggen dat dit als akkoordstuk naar de raad gaat? Ja, ik zie iedereen jaknikken. Dan gaat het als akkoordstuk.

6. Raadsvoorstel Verlengingsoptie contract accountantsdiensten (RV 24 035)

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 6, raadsvoorstel verlengingsoptie contract accountantsdiensten. De vragen die daar zijn worden door onze vicevoorzitter van de auditcommissie, mijnheer Oelen, beantwoord. Dus ik begin bij Beter voor Rijswijk. Zijn er vragen? GroenLinks? Rijswijks Belang? Wij. Rijswijk? D66. Ja, mevrouw Woudstra, u heeft het woord.

Mevrouw Woudstra: Ja, misschien heel kort en misschien wel kan de plaatsvervangend voorzitter auditcommissie zo meteen zelf ook zeggen. Heel mooi als de verlenging zo kan, maar het is ook heel belangrijk dat we snel gaan schakelen om de voorbereiding van de nieuwe accountant te gaan doen. En dat zal ook uit de audit en de raad komen, dus bij deze alvast heel veel succes aan de mensen die zich daarvoor op gaan geven, voor het selecteren van weer een nieuwe accountant.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra. Mijnheer Oelen, heeft u een vraag aan uzelf? Nee. Het CDA? Nee. PvdA? ChristenUnie? Dan denk ik dat dit als akkoordstuk, of wilt u nog iets? U heeft het woord.

De heer Oelen: Ja, dank voorzitter. Nou, meer in reactie op mevrouw Woudstra. Ja, er is afgesproken dat we nog in deze raadsperiode de accountant willen verlengen om de ervaring van deze raad daarin mee te nemen. Dus dat klopt inderdaad. Zeker. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oelen. Dan denk ik dat dit als akkoordstuk naar de raad kan.

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: En dan gaan we naar agendapunt 7, raadsvoorstel aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2023, RV 24 036. Dan maak ik weer even een rondje. Beter voor Rijswijk? GroenLinks? Ja, mevrouw Van Maarseveen. U heeft het woord.

Mevrouw Van Maarseveen: Ja, dank u wel voorzitter. Een korte vraag, want om de Vangnetuitkering te krijgen worden er een heleboel acties in gang gezet. En wat wij ons afvroegen is naast die acties die allemaal ingezet worden, blijven we ook de inwoners die afhankelijk zijn van een uitkering nog op een sociaal verantwoorde manier ondersteunen, zodat dat ook in het oog gehouden blijft? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Maarseveen. Rijswijks Belang? Nee. Wij. Rijswijk? Mevrouw Jansen-Dirkx.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ja, dank u wel voorzitter. Nou ja, elk tekort wat we kunnen compenseren is natuurlijk mooi meegenomen. We kunnen beter geld besparen dan dat we het uitgeven. Je kan dus ook dan niet tegen dat voorstel zijn om in ieder geval de aanvraag te doen. Het klinkt alsof het kansrijk is. Toch hebben we nog wat kleine zorgen. Rekenen we ons niet te rijk en zijn de argumenten die zijn aangedragen voor de compensatie een eenmalige belasting binnen de BUIG of hebben we ook hier de komende jaren mee te maken, dat die extra kosten gemaakt worden? En betekent dat dus dat we elk jaar opnieuw deze procedure zouden moeten doorlopen om een compensatie te krijgen daarvoor? En zijn er eventueel dit jaar andere kosten die binnen die regeling zouden kunnen vallen voor de compensatie of zullen we dat volgend jaar wederom halsoverkop moeten gaan aanvragen, zoals we dat dan nu doen, zo voelt dat tenminste? Dus wat we eigenlijk daarmee zeggen: zouden we nu niet in een eerder stadium kunnen inzien of inzicht hebben of we in aanmerking komen voor een dergelijke compensatie? Niet dat het dan weer, zoals we dan nu doen, ja eigenlijk twee voor twaalf moeten gaan aanvragen? Of is deze compensatie überhaupt eenmalig vanuit de overheid? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jansen-Dirkx. Mijnheer Veerman, D66.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn positief over het aanvragen van deze uitkering, zoals anderen ook. Wat treffen we aan, goede analyse, maatregelen zijn ook prima verwoord. Maar kijken we naar het collegevoorstel of het raadsvoorstel, daar staat bij punt acht een stukje over opvolging. Nou, daar staat het helemaal niet vermeld. Dan ben ik wel benieuwd: hoe gaat de wethouder de raad op de hoogte houden van de resultaten? We komen nu 2,3 miljoen tekort. We houden na toewijzing van deze compensatie nog ruim 2 miljoen over aan tekort. Dus ik ben eigenlijk wel benieuwd: kunt u ons toezeggen dat u eind van het jaar gaat informeren over de voortgang en of de doelen vanuit de maatregelen ook zijn behaald, waardoor we eventueel ook, dus wat ook al genoemd wordt, we in de toekomst geen compensatie meer nodig hebben? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. De Rijswijkse VVD? Nee. CDA? Mijnheer Knigge, u heeft het woord.

De heer Knigge: Ja voorzitter, dank u wel. Ja, we hebben twee vragen bij het onderwerp. Het college geeft aan dat de aanvraag voor de Vangnetuitkering te maken heeft met de toepassing van het verdeelmodel over de gemeenten. We vroegen ons even af: hoe is nu het plaatje in het verleden geweest? Is het altijd nadelig geweest? En hoe zou het even voor de toekomst zijn? Kan de wethouder een schets geven over de tijd hoe zich dat ontwikkeld heeft, de hoogte van het bedrag? En het tweede is, wij vroegen ons af: wordt er actie ondernomen richting het ministerie om op zijn

minst duidelijk te maken dat Rijswijk en wellicht meer gemeenten onevenredig last hebben van deze systematiek? Is er kans op aanpassing? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Knigge. PvdA? Mevrouw Van Nunen, u heeft het woord.

Mevrouw Van Nunen: Ja voorzitter, dank. Ook dank voor het raadsvoorstel en de informatie met betrekking tot de aanvraag. De PvdA heeft nog enkele suggesties, die mogelijk meegenomen kunnen worden. En ik hoor graag de reactie van de wethouder erop. Dat is ten eerste een voorstel om ook in te zetten op deeltijdwerk, dus mensen begeleiden vanuit een uitkering naar deeltijdwerk. Dat staat niet expliciet genoemd. En het tweede, misschien nog wel belangrijker punt, wat in de begroting stond voor 2024. Dat is namelijk het inzetten op werken naast een uitkering. Daar zouden we mee gaan experimenteren in 2024, staat in de begroting van november vorig jaar. Ik ben benieuwd hoe het daarmee staat en waarom deze maatregel niet is opgenomen in de aanvraag rondom de Vangnetuitkering. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Mevrouw Harmsen, de ChristenUnie? Dan ga ik het woord geven aan wethouder Van Malsen. U heeft het woord.

Wethouder Van Malsen: Dank u wel, voorzitter. En dank ook aan de leden van uw raad voor de vragen. Ik ga het lijstje gewoon even af, denk ik. Te beginnen met GroenLinks: blijven we mensen wel sociaal ondersteunen als we deze maatregelen nemen? Nou ten eerste, deze maatregelen die hier in de aanvraag voor de Vangnetuitkering staan opgesomd, die hebben we al genomen of die zijn we nu bezig om te nemen. En een aantal van die maatregelen die erin staan, dat zijn onder andere de pilot om statushouders sneller aan het werk te krijgen en andere bijstandsgerechtigden sneller aan het werk te krijgen. En ik heb daar zelf toevallig ook een bezoek aan gebracht, aan het werkgeversservicepunt, om te kijken hoe dat gaat. En ik kan u verzekeren dat dat op een hele sociale, een hele menselijke manier gaat en dat we mensen ook echt helpen om aan werk te komen en dat ook duurzaam zoveel mogelijk te willen doen en dat dat vanuit echt het duurzame perspectief bieden aan deze mensen gedaan wordt. Dan de vragen van Wij. Rijswijk: is dit een eenmalige aanvraag? Ja, dit is een aanvraag over het tekort dat we in 2023 hebben opgelopen ten aanzien van de BUIG. Kan dat niet structureel? Nee, dat is hoe de Participatiewet in elkaar zit. Je hebt een Vangnetuitkering, waar je aanspraak op kan maken als je een tekort hebt in een bepaald jaar en we hadden in het jaar 2023 een fors tekort. De vraag werd ook gesteld: kunnen we anticiperen op een Vangnetuitkering voor aankomend jaar of voor dit jaar is dat dan dus, het huidige kalenderjaar? Nou, u heeft de Halfjaarrapportage net besproken. Daar staat in dat we van een tekort naar een best wel fors overschot zijn omgeklapt voor de BUIG dit jaar. En dat geeft ons tot nu toe dus ook geen aanleiding om een aanvraag voor de Vangnetuitkering te doen, temeer omdat je daar dus een tekort voor moet laten zien, dus dat zal altijd het geval zijn. Je kunt hem dus ook niet eerder aanvragen, althans, je kunt niet eerder nadenken over de aanvraag dan dat je een tekort hebt. Dus je zal altijd deze procedure op die manier moeten doorlopen. D66 vroeg nog naar: hoe worden we op de hoogte gesteld als raad? Er zijn een aantal manieren waarop dat gebeurt. Ten eerste is de Halfjaarrapportage, die noemde ik net al. Dus een voorzichtig tussenresultaat van een aantal van de maatregelen die we vorig jaar genomen hebben, die staan dus ook al genoemd in de Halfjaarrapportage. Dat is die omklap van tekort naar overschot. Dat is niet helemaal te wijten aan de maatregelen die wij genomen hebben, zoals ook in de Halfjaarrapportage te lezen is, maar dat is al een voorzichtig positief resultaat, durf ik wel te zeggen, onder andere naar aanleiding van de maatregelen die we genomen hebben. En er zijn ook nog een aantal dingen die we gaan doen of die we blijven doen en daar zullen we in het najaar ook nog uw raad over informeren middels een raadsinformatiebrief, want er zijn een aantal zaken die ook, zoals ik al zei, in de Halfjaarrapportage staan die lopen, maar ook nog een aantal dingen die niet in dit verzoek staan, zoals wat mevrouw

Van Nunen terecht opmerkt. De pilot om te kijken of we in de voetsporen van Tilburg kunnen treden en het behoud van een uitkering naast werk mogelijk kunnen maken, daar hebben we inderdaad in antwoorden op artikel-44-vragen van gezegd: dat gaan we doen. Die staan inderdaad niet in deze aanvraag en dat heeft ermee te maken dat deze aanvraag gaat over het tekort van 2023 en het uitwerken van die pilot, dat gebeurt dit jaar, dit jaar is 2024. Eventjes weer een stapje terug naar het CDA. Er werden wat vragen gesteld over het verdeelmodel. Is dat altijd nadelig? Nee, dat is niet altijd nadelig geweest. De wethouder naast mij, de heer Van Damme van Financiën heeft net een aantal behoorlijk ronkende betogen gehouden over het gemeentefonds en hoe die verdeelsystematiek werkt en hoe die ook door de jaren heen weer verandert. Nou de BUIG, de bijstandsuitkeringen, die zijn daar voor een deel onderdeel van, maar het zijn uiteindelijk ook regelingen en bedragen die moeilijk te voorspellen zijn, omdat er van tevoren een prognose wordt gemaakt van het aantal bijstandsgerechtigden dat de gemeente ongeveer zou moeten hebben. En daar kan in de praktijk altijd een afwijking in zitten. Dus vandaar dat er altijd een zekere mate van onvoorspelbaarheid inzit. Ja, wordt daar dan niet wat aan gedaan nu? Nou, er is door de voormalige minister Armoede, moet ik zeggen, ik wilde zeggen: demissionair, maar dat zijn ze sinds vandaag niet meer, nog een project in gang gezet: Participatiewet in balans en daar worden een aantal verbeteringen, wijzigingen aan de Participatiewet voorgesteld om hem wat behapbaarder te maken, maar ook wat menselijker te maken. Dus dat is alvast een eerste stap om die wet wat beter in te richten. En of dat dan genoeg is, dat zal dan in de toekomst blijken, voorzitter. En dan heb ik naar mijn weten alle vragen beantwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Naar mijn weten ook, wethouder Van Malsen. Dan kijk ik even het forum rond of er behoefte is aan een tweede termijn? Ja, dan zie ik mijnheer Veerman, D66. U heeft het woord.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Wethouder, bedankt voor het beantwoorden van de vragen. Ja, ik vind het natuurlijk mooi dat we in deze Halfjaarrapportage inderdaad een positief resultaat geven, ook op de BUIG-gelden. Dat is natuurlijk een momentopname wat we nu zien. Nu is het nog positief, maar dat kan natuurlijk over drie maanden ineens anders zijn als de facturen binnenkomen. Dat weten we uit de jeugdzorg ook, dan kan ineens omslaan en aan het eind van het jaar, dan zitten we ineens met een tekort en dan zeggen we: ja, we hebben het niet geweten. Dus ik ben toch wel benieuwd hoe u, naast dat u een aantal maatregelen van nieuwe onderwerpen ons via RIB gaat informeren, wat natuurlijk prima is, zijn we toch wel benieuwd hoe u ons gaat laten zien wat die investeringen nu daadwerkelijk opleveren. Want we komen nog steeds 2 miljoen tekort. Ik ben daar toch wel benieuwd naar. Het is een behoorlijk bedrag en nu krijgen we dus eigenlijk maar 3 ton mee, wat we nu gaan ophalen via deze aanvraag. Ja, maak inzichtelijk wat dat oplevert. Bij de tafelaanzet net hadden we ook over 3 ton op basis van mensen aan het werk brengen en dan zeggen we: ja, wat levert het dan op? Want als die mensen uit de uitkering zijn en dat is een x aantal jaar, dan bezuinigt dat heel veel geld. Maar maak dat nu eens inzichtelijk: wat levert het nu op? Wij als raad moeten beslissingen nemen over sommige bezuinigingen. Wat levert dit nu uiteindelijk op als die mensen echt daadwerkelijk geen uitkering meer nodig hebben? Dat is interessante informatie om te weten, dus ik hoop dat we aan het eind van het jaar die 2 miljoen hebben kunnen ombuigen naar 1,5 bijvoorbeeld, wat mooi zou zijn bijvoorbeeld. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. Wethouder Van Malsen, wilt u daarop reageren?

De heer Van Malsen: Ja voorzitter, dank u wel. Ik zie het meer als een aanbeveling of een suggestie, dan echt een vraag om die kosten beter inzichtelijk te maken en ook vooral de opbrengsten. En dat is denk ik een aanbeveling, een oproep die ik zelf ter harte zal nemen, maar ook door zal spelen aan mevrouw Bentvelzen, die na de zomer weer naar alle verwachting terug zal zijn. Want ik zie dat als iets wat over het hele sociaal domein breed van belang is om de opbrengsten, de maatschappelijke

opbrengsten beter in kaart te brengen en op die manier ook slimmere beslissingen te kunnen maken ten aanzien van begrotingen. En mevrouw Woudstra gaf net ook een heel mooi betoog over dat we het sociaal domein en het ruimtelijk domein niet los van elkaar moeten zien of niet als twee communicerende vaten, maar dat het allemaal met elkaar te maken heeft. En het zou echt supermooi zijn als we daar ook min of meer dezelfde financiële bril voor zouden kunnen hanteren en op dezelfde manier naar zouden kunnen kijken. Want ik denk dat dit soort pilots en dit soort projecten, ik heb echt diep respect voor de mensen die dit doen, die het dagelijks werk hiermee doen en ook de echte portefeuillehouder, die hier aan het woord zou zijn, het werk dat zij doet op dit aspect. Want het geld dat we hieraan uitgeven, dat zijn niet kosten die wij maken, die ergens in een potje verdwijnen of die we gewoon moeten maken, dit zijn investeringen die we doen in onze inwoners. En nou, dat is dus ook hoe ik de aanbeveling van de heer Veerman interpreteer.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen: Ja, een interruptie en misschien een versterking van de woorden van de heer Veerman. Ik denk dat ... tenminste, ik hoop dat hij ook bedoelt dat het gaat om duurzame opbrengsten. En daar zou ik voor willen pleiten. We hebben in het verleden met alle goede bedoelingen ook vaak taakjes gekregen van mensen in en weer uit het werk en vooral in het werk, maar daarna onzichtbaar weer uit het werk en weer opnieuw in de kaartenbak. Dus als het gaat om opbrengsten, graag ook aandacht voor de duurzame opbrengsten: mensen aan het werk en dus maatschappelijke investeringen en opbrengsten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Wilt u daar nog op reageren, wethouder Van Malsen?

De heer Van Malsen: Ja, waarvan akte, voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan denk ik dat dit raadsvoorstel als akkoordstuk naar de raad kan, dat alles wel gevraagd is.

8. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn we aan het einde gekomen van deze forumvergadering en dan is de conclusie dat we aankomende raadsvergadering twee bespreekstukken hebben. Dus mevrouw de burgemeester, we hebben er nu twee uurtjes over gedaan, dus ik denk twee raadsvoorstellen, daar zijn we zo doorheen. Succes aankomende dinsdag. En ik moet doorgeven: Turkije staat met 0-1 voor. Een hele fijne avond.